

Program rozvoja obce Lechnica na roky 2023-2030

NÁVRH

Názov:	Program rozvoja obce Lechnica na roky 2023-2030
Územné vymedzenie:	Obec Lechnica
Územný plán obce schválený (A/N):	Áno
Dátum schválenia PRO:	....., uznesením č. ....
Dátum platnosti:	Od ..... do 31.12.2030
Verzia ¹ :	1.0
Publikovaný verejne dňa:	.....
Zostavovatelia:	- Jozef Musala – starosta obce (analytická časť), - RNDr. Radomír Babiak, PhD., externý odborník (strategická, programová, realizačná a finančná časť)

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

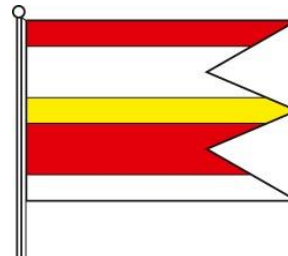

Erb a vlajka obce

Erb obce

vlajka obce

Blazón erbu:

V červenom štíte zo strieborných oblakov v päte štítu vyrastajúci zlatovlasý, zlatobradý, striebroodetý, zlatoprepásaný muž - svätý Jodok - v zlatom klobúku a zlatom plášti, pravicou pred sebou držiaci zlatú knihu, ľavicou zlatú obrátenú pastiersku palicu (berlu), sprevádzaný vpravo pri hlave zlatou, perlami zdobenou uzavretou korunou, vľavo striebornou, zlatom a perlami zdobenou mitrou.

Základné údaje

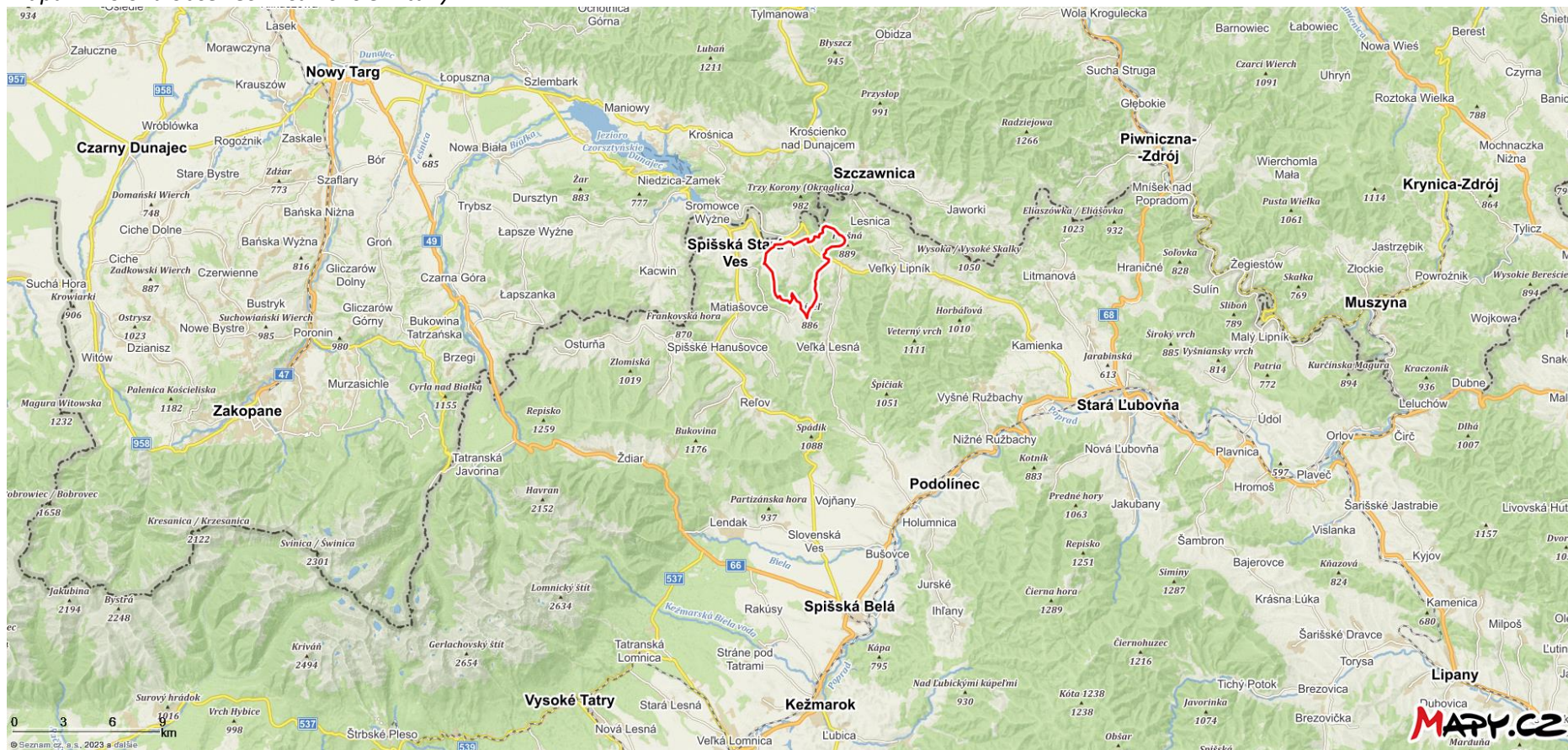
Samosprávny kraj:	.....	Prešovský
Okres:	.....	Kežmarok
Historický región:	.....	Zamagurie, Horný Spiš
Poloha obecného úradu:	.....	49.381161°N, 20.408301°E
Nadm. výška pri obec. úrade:	.....	484 m.n.m.
Rozloha katastra:	.....	1 243 ha k 31.12.2022
Počet obyvateľov:	.....	258 k 31.12.2022
Hustota obyvateľstva:	.....	21 obyv./km ²
PSČ:	.....	059 06
Evidenčné číslo vozidiel:	.....	KK

Oficiálne kontakty

Adresa:	.....	Obec Lechnica
	.....	Obecný úrad č. 92
	.....	059 06 Lechnica
Web:	.....	www.lechnica.sk
Email:	.....	lechnica@slnet.sk
Telefón:	.....	052 / 482 24 81
IČO:	.....	00 696 293

Mapa 1: Poloha obce Lechnica - širšie vzťahy

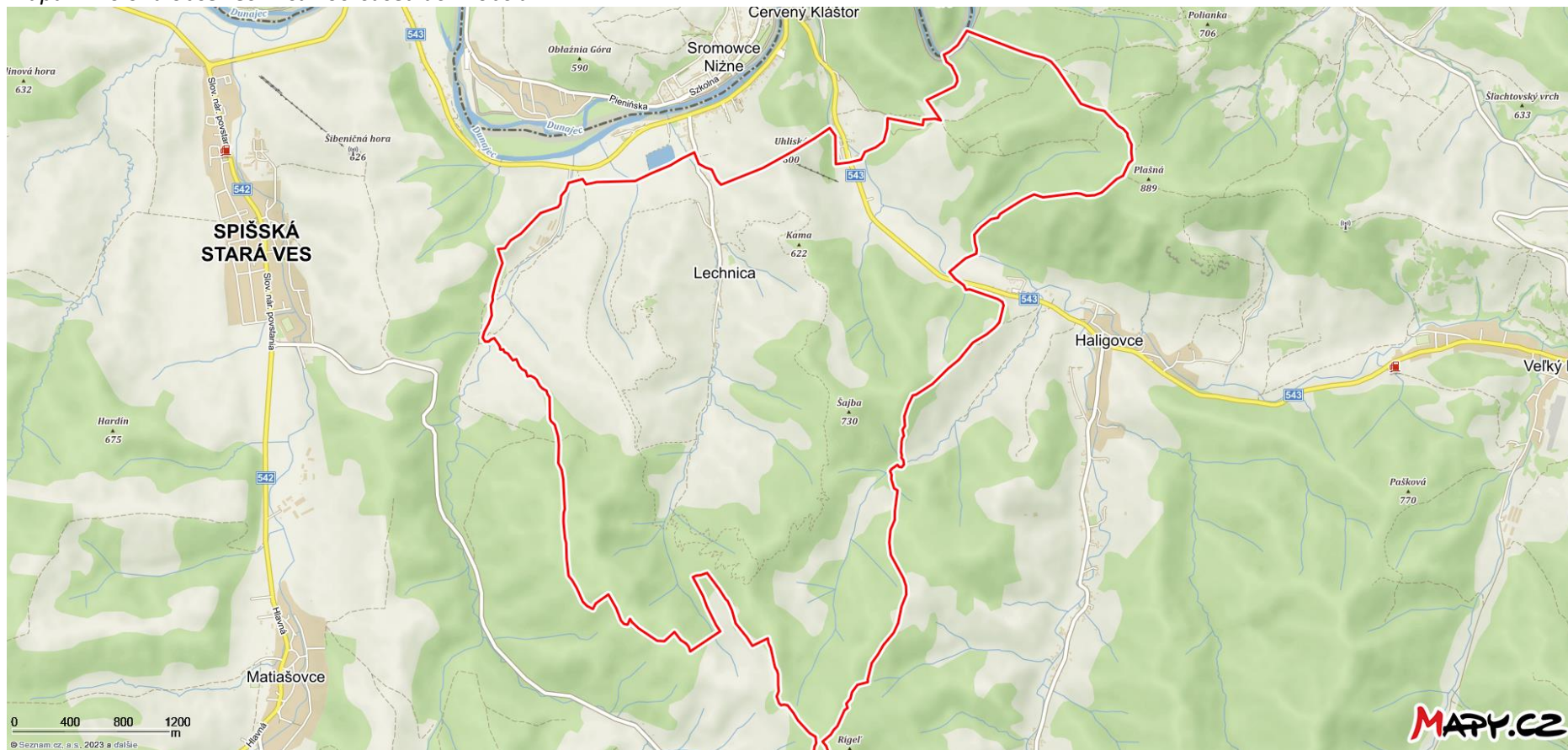

Zdroj: mapy.cz

Mapa 2: Poloha obce Lechnica voči susediacim obciam

Zdroj: mapy.cz

OBSAH

ÚVOD	7
ANALYTICKÁ ČASŤ	8
1.1 VYMEDZENIE ÚZEMIA OBCE	9
1.2 FYZICKOGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA	12
1.2.1 Prírodné podmienky a geomorfologické pomery	12
1.2.2 Hydrologické pomery	13
1.2.3 Klimatické pomery	13
1.2.4 Rastlinstvo	14
1.2.5 Živočíšstvo	17
1.3 SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA	20
1.4 INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	22
1.5 TRETÍ SEKTOR A PODUJATIA V OBCI	26
1.6 KULTÚRNE DEDIČSTVO	26
1.7 OBECNÁ SAMOSPRÁVA	29
1.8 SWOT ANALÝZA.....	30
1.8.1 Ľudia a záujmové združenia	30
1.8.2 Technická infraštruktúra, doprava a výstavba	31
1.8.3 Životné prostredie a cestovný ruch	32
1.8.4 Historické pamiatky a kultúra, občianska infraštruktúra.....	33
1.9 VYHODNOTENIE PRIESKUMU VEREJNEJ MIENKY	33
B-STRATEGICKÁ ČASŤ	36
2.1 STRATEGICKÁ VÍZIA A STRATEGICKÝ CIEĽ OBCE	38
2.2 STRATÉGIA ROZVOJA	38
C-PROGRAMOVÁ ČASŤ	43
3.1 OPATRENIA, PROJEKTY A AKTIVITY PODĽA PRIORITNÝCH OBLASTÍ	44
3.2 SÚBOR UKAZOVATEĽOV, VÝSLEDKOV A DOPADOV	49
D-REALIZAČNÁ ČASŤ	52
4.1 AKČNÝ PLÁN OBCE	53
4.2 ADMINISTRATÍVNE, ORGANIZAČNÉ A INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE PRO	56
4.3 STRUČNÝ POPIS KOMUNIKAČNEJ STRATÉGIE	56
4.4 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA	57
E-FINANČNÁ ČASŤ	58
5.1 INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN	59
5.2 MODEL VIACZDROJOVÉHO FINANCOVANIA A FINANČNÝ RÁMEC.....	60

5.3 SYSTÉM HODNOTENIA A ZARAĐOVANIA PROJEKTOV DO FINANCOVANIA.....	66
ZÁVER	67
PRÍLOHY	68
P1: ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV POUŽITÝCH V PRO	69
P2: ZOZNAM SKRATIEK POUŽITÝCH V PRO.....	70
P3: ZOZNAM MÁP, TABULIEK, GRAFOV, OBRÁZKOV A FORMULÁROV	71

Návrh

Úvod

Program rozvoja obce Lechnica (ďalej len PRO) je strategický rozvojový dokument, v ktorom je formulovaná vízia obce, vymedzené ciele a pod nich spadajúce projektové zámery.

Aby mal dokument výpovednú hodnotu a obsahoval rozvojové ciele vyplývajúce z potrieb obyvateľov Lechnica, bolo nutné, aby sa do tvorby tohto dokumentu zapojili občania obce, podnikatelia, samospráva aj tretí sektor (spolky, záujmové združenia a ďalšie organizácie fungujúce v obci). A to nielen formou dotazníkov, ankiet, ale aj prostredníctvom spoločných osobných stretnutí s obyvateľmi obce.

Práve PRO obce Lechnica vytvára dôležitý priestor pre koordinovanie aktivít realizovaných v obci. PRO je nástrojom spoločného plánovania. Spoločné plánovanie sa zároveň môže stať priestorom pre začatie spolupráce a vytváranie inovatívnych riešení medzi rozvojovými aktérmi. Hlavnou intenciou programu je zvrátenie nepriaznivých tendencií a rozvoj tých ukazovateľov a oblastí, ktoré môžu z dlhodobého hľadiska vytvoriť podmienky pre dlhodobu udržateľný rozvoj celého územia a jeho zatraktívnenie.

Na základe strategického dokumentu, ktorý schvaľuje Obecné zastupiteľstvo, sa zároveň zastupiteľstvo a štatutár zaväzujú riadiť samosprávu v línii schválených projektových zámerov. Tento dokument je od jeho schválenia kľúčovým dokumentom obce. V prípade uchádzania sa o eurofondy, musí byť žiadaný projekt zakomponovaný v PRO, aby mohol byť úspešný.

Dokument je aktuálnou odpoveďou na otázku „kam sa chce obec dostať v období nasledujúcich 8 rokov“. Verím, že sa jej to podarí vďaka spolupráci všetkých aktérov rozvoja a kvalita života našej rodnej obce sa bude neustále zvyšovať.

Autor

Analytická časť

Programu rozvoja obce

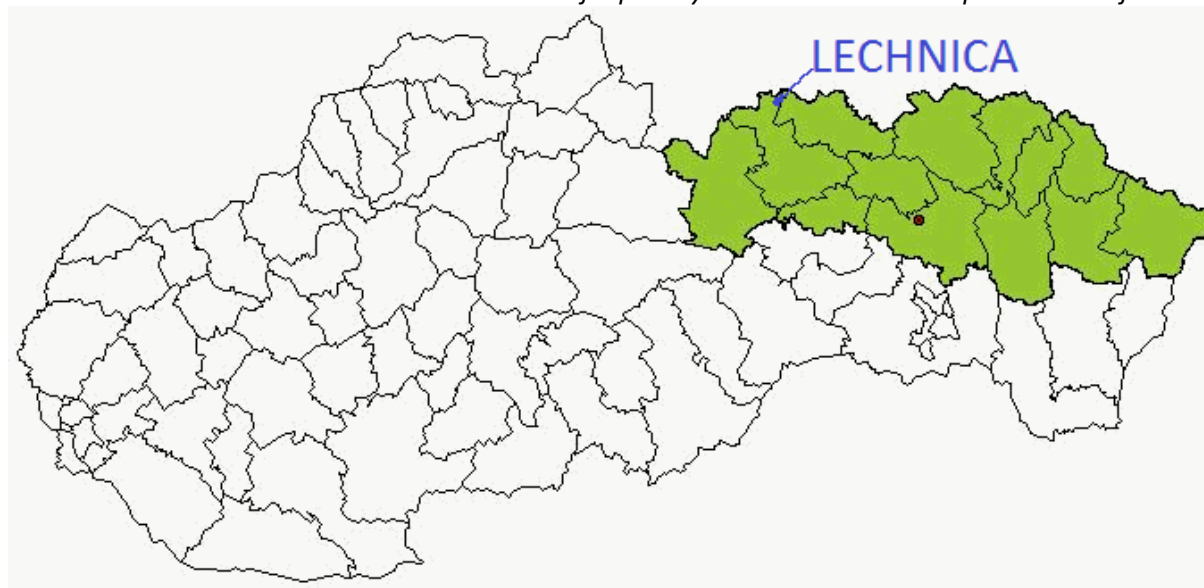
Analýza vymedzuje územie obce, históriu, fyzicko-geografický a socioekonomický potenciál a v rámci neho sociálna a technická infraštruktúra, analýza v oblasti kultúrneho dedičstva, tradícií, tretieho sektora, samosprávy a jej partnerstiev. Túto časť uzatvára SWOT analýza a vyhodnotenie prieskumu verejnej mienky. Táto analýza obce je potrebná pre identifikáciu jej rozvojového potenciálu, na základe ktorého sa vymedzia problémy a stanoví cieľe na odstránenie problémov a nasmerovania rozvoja. Pre lepšie stanovenie kľúčových problémov, ktoré obec Lechnica má, bol realizovaný v obci dotazníkový prieskum, v rámci ktorého obyvatelia sami identifikovali problémy obce a prezentovali svoju predstavu o budúcom rozvoji. Vďaka ich názorom, výsledkom z analýzy zdrojov a zo stretnutí s obyvateľmi a so zástupcami obce je postavená stratégia obce.

1.1 Vymedzenie územia obce

Poloha

Obec Lechnica sa nachádza v spádovom území sídla obvodného významu Spišská Stará Ves. Z pohľadu administratívno-správneho je obec Lechnica súčasťou okresu Kežmarok a Prešovského samosprávneho kraja. Od mesta Kežmarok je obec Lechnica vzdialená cca 38 km a od mesta Prešov cca 92 km. Severne obec hraničí s obcou Červený Kláštor, severovýchodne s Poľskom (rieka Dunajec) a s obcou Lesnica. Východnú hranicu obce tvorí hranica s obcou Haligovce, juhovýchodnú hranicu s obcou Veľká Lesná, južnú hranicu s obcou Havka a západne hraničí obec Lechnica s mestom Spišská Stará Ves.

Obrázok 1: Poloha obce v rámci Slovenskej republiky a Prešovského samosprávneho kraja

Obrázok 2: Poloha obce v rámci okresu Kežmarok

História

História obce je nerozlučne spätá s kláštrom, ktorý pôvodne ležal v chotári obce. Prvá písomná zmienka o existencii obce pochádza z roku 1319, keď sa v listine Spišskej kapituly uvádza, že magister Kokoš z rodu Berzevicovcov daroval Lechnicu spolu so 62 lánmi pôdy kartuziánom zo Skaly útočiska. Na tomto území, pravdepodobne v blízkosti staršieho zaniknutého eremitského kláštora, kartuziáni postavili po roku 1330 nový kláštor, ktorý dostal neskôr pomenovanie Červený kláštor. Samotnú obec však založili Berzevicovci už v 2. polovici 13. storočia. V neskoršom období sa vyskytuje pod názvami Lechnych (1320), Lehnich (1324), Nova Lechnicz (1419), Lechnycza (1599), Lechnicza (1773), Lechnica (1808). Patrila k stredne veľkým obciam na Spiši. V roku 1787 tu stálo 98 domov, v ktorých žilo 574 obyvateľov. Obyvatelia sa živili hlavne roľníctvom, pastierstvom, drevorubačstvom a furmančením. Od roku 1352, keď sa Červený kláštor osamostatnil od materského kláštora na Skale útočiska, bola Lechnica súčasťou rozsiahleho domínia patriaceho ku kláštoru. Začiatkom 16. storočia kláštorné panstvo tvorili obce Lechnica, Reľov, Veľká Franková, Lesnica, Veľká Lesná, Haligovce, Havka, Majere, Lysá nad Dunajcom, Svätá Margita a Starý Majer. V čase silnejúcej reformácie kláštor upadal, ba spolu s dedinami tvoriacimi jeho panstvo sa dostal do majetku Spišskej kapituly (1563). Neskôr prešli majetky kláštora do rúk zemepánov (Gašparovi Magóczyimu, Štefanovi Tökölimu, Jurajovi Horváthovi z Plavča, Jurajovi Rákocimu). Od Rákociovcov červenokláštorské panstvo odkúpil v roku 1699 nitriansky biskup Ladislav Matiašovský, ktorý ho potom roku 1704 v testamente odkázal rádu kamaldulských mníchov. Tí ho vlastnili do roku 1782, kedy museli kláštor opustiť v dôsledku zrušenia žobravých rádov panovníkom Jozefom II. Správy kláštora a panstva sa ujal erár, ale v roku 1820 kláštor i panstvo k nemu patriace daroval cisár František I. Gréckokatolíckemu biskupstvu v Prešove. Biskupstvo bolo teda posledným majiteľom aj obce Lechnica až do roku 1848, kým nebolo zrušené poddanstvo. Dominantou obce je kostol, ktorý stál v obci už začiatkom 14. storočia. Bol postavený v ranogotickom slohu. Jeho patrocínium - Sv. Jodoka - je doložené roku 1419. Zaiste to nie je náhoda, že sa práve tento svätec objavuje v obci patriacej kartuziánskemu rádu. Išlo totiž o kňaza, pustovníka a veľkého pútnika, ktorý žil v 7. storočí vo Francúzsku. Bol známym patrónom pútnikov, ochrancom pred ohňom a búrkou, pred morom a horúčkou. Je potrebné dodať, že je to zatiaľ jediné historicky doložené patrocínium tohto

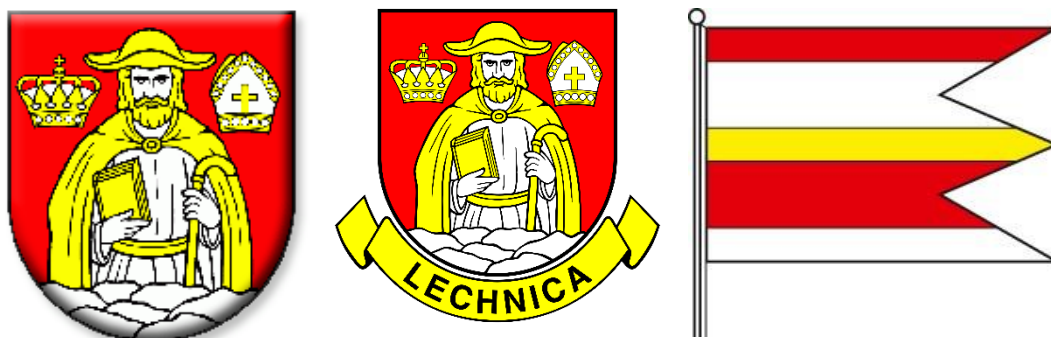

svätca na Slovensku. Chrám má aj v súčasnosti patróna sv. Jodoka, ale nebol tomu tak vždy. Kanonické vizitácie z rokov 1656, 1700, 1731 a 1778 svedčia o zmenách patrocína chrámu. Podľa nich roku 1656 a 1731 bol patrónom Lechnického kostola sv. Ján Evanjelista, roku 1700 je uvádzané patrocínium sv. Kríža, ale od roku 1778 je znovu sv. Jodok. Objavenie sa patrocína sv. Kríža časť historikov spája so starším kostolom, ktorý stál v "Starej" Lechnici a zanikol v 18. storočí. Ostáva to zatiaľ v rovine hypotézy, pretože chýbajú dôkazy o existencii dvoch kostolov v Lechnici. Zdá sa pravdepodobnejšie, že zmena patrocína skôr súvisela so zmenou zemepána obce. Potvrzuje to aj fakt, že návrat k pôvodnému patrocínium sv. Jodoka sa uskutočnil až v čase, keď červenokláštorské panstvo a teda i Lechnicu mali v rukách znovu mnísi - už kamaldulskí. Uskutočnilo sa to medzi rokmi 1731 -1771. Z roku 1772 má totiž obec k dispozícii slovenský dokument obce Lechnica spečatený obecnou pečaťou s obrazom sv. Jodoka. Pečať o priemer 20 mm má vo svojom poli do pásu zobrazenú mužskú postavu v plášti, ktorá v pravej ruke drží knihu a v ľavej pravdepodobne pútnickú palicu. Postava je vľavo ešte sprevádzaná kráľovskou korunou. Kruhopsis pečate je len sčasti čitateľný: SIGILLVM ... LECHNICZ x. Pečať síce nemá vročenie, ale podľa spôsobu jej vyhotovenia a typu písma, vznik pečatidla možno položiť do 1. polovice 18. storočia. Pečatidlo však obec dlho nepoužívala, pretože 27. 6. 1775 pri veľkom požiari v obci o neho prišla. Svedčí o tom aj písomnosť z roku 1776, kde predstavitelia Lechnice uviedli, že „ ... skrze pripadnosť ohnu pecsatka nam stratela ...“. Existencia obecnej pečate v polovici 18. storočia svedčí o plne organizovanej obecnej administratíve. V čele obecnej správy stál richtár a prisázní. Ich počet sa zvyšoval. Kým v 18. storočí sa stretávame iba s jedným prisázným, v polovici 19. storočia mali aj vlastného notára. Dovtedy si nechávali úradné dokumenty vyhotovovať miestnemu učiteľovi, prípadne mníchom z blízkeho kláštora. Zdá sa, že nové pečatidlo si dala obec vyhotoviť až niekedy začiatkom 19. storočia. Hoci sa odtlačok jeho pečate zachoval na dokumente až z roku 1848, jeho obsah naznačuje, že pečatidlo muselo vzniknúť pred rokom 1820, teda predtým, než sa majiteľom panstva Červený kláštor a teda i Lechnice stalo grécko-katolícke biskupstvo. Pečať o priemere 32 mm má vo svojom poli znovu do pásu zobrazenú postavu sv. Jodoka, ale už ináč predstavenú. Je v plášti, s klobúkom na hlave, v ľavej ruke drží knihu a v pravej pútnickú palicu. Nad ním je otvorená koruna, pod ním sú naznačené skaly alebo vlny, vpravo je sprevádzaný štvorkorábom, resp. štyrmi loďami a vľavo biskupskou mitrou a časťou berly.

Kruhopsis obsahuje text: SIGILLUM.LECHNICZENSE. Touto pečaťou obec overovala svoje dokumenty ešte v 60. rokoch 19. storočia, a to v negatívnej forme. Otvorená koruna nad svätcom naznačuje príslušnosť obce ešte ku kráľovskému majetku, nie už ku grécko-katolíckemu biskupstvu. Čo považujeme za dôležitý argument pre určenie doby vzniku typária. Na druhej strane, tým, že kráľovská koruna bola presunutá nad svätca a vyjadrovala vlastníctvo kráľa nad obcou, pôvodnú korunu vľavo nahradili biskupská mitra a berla, azda tiež ako symbol skromnosti sv. Jodoka, ktorý sa vzdal okrem kráľovského trónu aj kariéry cirkevného hodnostára. Keď sa potom roku 1820 zemepánom obce stalo grécko-katolícke biskupstvo, jeho najznámejší symbol (dvojramenný kríž) sa objavil namiesto 4 lodí (azda symbolu Noemovej archy, alebo 4 evanjelií) vedľa sv. Jodoka roku 1829, keď si dal miestny farár vyhotoviť pečať fary. V poslednej štvrtine 19. storočia, v dôsledku silnejúcej maďarizácie, aj Lechnica musela používať pečiatku s maďarským textom ako ostatné obce na Spiši. V strede pečiatky bol uhorský štátny znak a kruhopsis obsahoval text: LECHNICZ KÖZSÉG PECSÉTJE. Potom ešte roku 1906 vyhotovil budapeštiansky rytec Ignác Felsenfeld novú pečiatku pre obec, ktorá obsahovala text: LECHNICZ KÖZSÉG SZEPES VÁRMEGYE + 1906 + . Ešte v roku 1913 je zrejma z dostupných historických máp Álsólechnitz teda „Dolná Lechnica“, dnešná obec Červený Kláštor.

Obrázok 3: Erb a vlajka obce Lechnica

Súčasná podoba erbu vychádza z historických prameňov postavy sv. Jodoka.

1.2 Fyzickogeografická charakteristika

1.2.1 Prírodné podmienky a geomorfologické pomery

Obec Lechnica leží v doline potoka Havka na styku Pienin a Spišskej Magury v nadmorskej výške v rozmedzí 454 – 833 m.n.m. Obec sa rozprestiera na ploche 1243 hektárov z čoho cca 185 hektárov leží v Pieninskom národnom parku. V tabuľke 1 je podiel pôdy v percentuálnom vyjadrení k celkovej ploche katastrálneho územia obce.

Tabuľka 1: Podiel pôdy v katastrálnom území obce Lechnica

DRUH POZEMKU	PLOCHA (ha)	Percentuálne zastúpenie (%)
Orná pôda	141,63	11,39
Záhrady	6,56	0,53
Trvale trávne porasty	477,13	38,37
Lesná pôda	528,59	42,51
Vodné plochy	9,57	0,77
Zastavané plochy a nádvorcia	24,05	1,94
Ostatné plochy	55,86	4,49
SPOLU	1243,3817 ha	100,00 %

Zdroj: Katastrálny portál, vlastné spracovanie

Graf 1: Druhy pozemkov

1.2.2 Hydrologické pomery

Hlavnou riekou, ktorá odvodňuje celé územie Zamaguria a tým aj katastrálne územie obce Lechnica je rieka Dunajec, ktorá tvorí hraničnú riekou s Poľskom a zároveň je severnou hranicou katastra záujmového územia. Rieka Dunajec spolu s riekou Poprad sú jediné dve rieky na Slovensku, ktoré odvádzajú vody svojho povodia do Baltického mora.

Rieka Dunajec vzniká spojením dvoch vodných tokov Čierneho a Bieleho Dunajca v Poľsku v meste Nový Targ. Významnou zdrojnicou pre tento vodný tok je aj pravostranný prítok Bialky pod Novým Targom. Celková dĺžka rieky po jej ústie do Visly, v obci Ústie Ježuické, je 251 km, z toho 17 km tvorí štátnu slovensko-poľskú hranicu medzi Lysou nad Dunajcom a obcou Lesnica. Veľkosť povodia k miestu kde opúšťa Dunajec územie Slovenska je 1469 km², toho na slovenskej strane 356 km².

Výška vodnej hladiny Dunajca, ako rieky bystrinného charakteru bola v minulosti pomerne rozkolísaná a to v priebehu roka a aj vplyvom zrážok. Priemerný prietok bol cca 16 m³/s, pričom jej prietok pri privalových dažďoch sa vedel až sto násobne zvýšiť. Tak napr. v roku 1934 prietok dosiahol 1630 m³/s a v roku 1973 1363 m³/s. V súčasnosti je na vodnom toku medzi hradným bralom Niedžického hradu a protíhlym svahom vybudovaný múr vodnej nádrže, pod ktorým pri obci Vyšné Šromovce je vybudovaná vyrovnávací nádrž. Obidve vodné nádrže znížili možnosť katastrofických povodní, ale na druhej strane významne zmenili hydrologický režim Dunajca.

Do rieky Dunajec, ústia v katastrálnom území obce tieto vodné toky:

- Potok Havka, ktorý preteká stredom obce. Potok v svojom údolí silne meandruje a celé územie je vzhľadom na geologické zloženie vysoko ohrozené a často aj postihované pôdnou eróziou.
- Potok Jordanec, ktorý preteká pri západnej hranici obce.

1.2.3 Klimatické pomery

Prevažná časť katastrálneho územia obce Lechnica sa nachádza v mierne teplej oblasti s priemerným výskytom letných dní (dní v ktorých vystúpi teplota nad 25 °C) menej ako 50 dní a s priemernou júlovou

teplotou viac ako 16 °C. Klíma je mierne teplá, vlhká s chladnou až studenou zimou s dolinovým charakterom.

Okrajové polohy katastra vo vyšších nadmorských výškach prechádzajú do chladnejšej oblasti, kde sa mení charakter klímy na mierne chladný. V tejto časti územia priemerná júlová teplota nedosahuje 16 °C.

Najteplejším mesiacom je júl, ale v niektorých rokoch to môže byť aj august, alebo jún. Zima vrcholí v januári, zriedkavejšie vo februári a výnimočne v decembri. Priemerná januárová teplota v území kolíše okolo – 6 °C. V priemere je ročný počet letných dní okolo 36 a tento počet s nadmorskou výškou rýchlo klesá. V nadmorskej výške okolo 800 m je ich už len 7. Priemerný počet mrazových dní je 123 (teplota pod 0 °C).

Množstvo zrážok v území je okolo 750 mm ročne, pričom ich množstvo s nadmorskou výškou rastie. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou je od 80 dní.

Pre katastrálne územie je charakteristická silná inverzia, ktorá sa okrem iného prejavuje aj zvýšeným výskytom hmiel, ktorých výskyt sa pohybuje okolo 50 dní v roku. Prevládajúcim smerom prúdenia vzduchu vo vyšších vrstvách atmosféry je juhozápadné prúdenie s početnosťou 30 - 40% a severozápadné s početnosťou 20 – 30% s priemernou rýchlosťou okolo 4 m/s. Smer vetra v nižších vrstvách atmosféry sa prispôsobuje orientácii údolí, pričom priemerná rýchlosť vetra je okolo 2 m/s. V priebehu roka sa vyskytuje v priemere 58 dní s bezvetrím.

1.2.4 Rastlinstvo

Spišská Magura a Pieniny patria podľa fyto geografického členenia do bukovej zóny, flyšovej oblasti ako samostatné okresy. Podľa iných autorov sa územie Pienin a Zamaguria nachádza v obvode centrálnych Karpát, Pieniny a Spišská Magura v obvode Spišských vrchov. Rastlinstvo tohto územia a najmä Pienin pútala a púta pozornosť botanikov viac ako dve storočia. Z tohto územia je známy aj tzv. Cypriánov herbár, ktorý zostavil fráter Cyprián, kamaldulský mních. V jeho herbári, ktorý zostavil v roku 1764, sa nachádzalo zaevidovaných a popísaných 265 položiek.

Dnes je na území Pienin a Zamaguria evidovaných viac ako 1100 druhov semenných rastlín (Spermatophyta) a 2300 druhov rastlín výtrusných (Sporophyta), z ktorých je viac ako 400 druhov siníc a rias (Algae), 330 druhov machov a pečeňoviek (Bryopsida), 400 druhov lišajníkov (Lichenes), 550 druhov bazidiových húb (Basidiomycota).

Pestrosť rastlinnej ríše v Pieninách a v Zamagurí je daná polohou územia na rozhraní kontinentálnej a oceánickej klímy, členitosťou územia, pestrosťou geologického podložia a faktom, že Pieniny nikdy nezasiahol súvislý severský ani lokálny tatranský ľadovec. Vďaka týmto skutočnostiam sa vytvorili podmienky na zachovanie a vývoj druhov, ktoré sú reliktnami doby predľadovej a ľadovej, ako napríklad borievka netátová (*Juniperus sabina*) a dryadka osemlistá (*Dryas octopetala*). Mnohé druhy, ktoré sa v blízkom okolí nevyskytujú, boli považované za endemity. Ďalší vedecký výskum neskôr dokázal existenciu týchto druhov vo vzdialených lokalitách. Príkladom takého výskytu je existencia druhu chryzantéma pieninská (*Dendranthema zawadskii*), ktorá sa považovala za endemit Pienin ale sa dokázalo, že sa ešte vyskytuje na dvoch lokalitách vo východnej Európe a na východ od Uralu. Zatiaľ nespochybnenými endemitmi sú púpava pieninská (*Taraxacum pienanicum*) vyskytujúca sa v útvare Troch korún, a horčičník pieninský (*Erysimum pienanicum*) vyskytujúci sa na brale czorsztynského hradu. V území Pienin sa vyskytuje viac druhov rastlín nižšej taxonomickej hodnoty, ktoré mnohí autori považujú za endemity Pienin.

Lesné spoločenstvá

Prevažnú časť lesných porastov Spišskej Magury tvoria zmenené nepôvodné smrekové monokultúry, ktoré vzhľadom na svoju malú odolnosť v súčasnosti trpia abiotickými a biotickými škodlivými činiteľmi (vietor, podkôrny hmyz), pričom odolnostný potenciál výrazne znižujú imisie. V

Pieninách je zmenených nepôvodných lesov omnoho menej a vyskytujú sa len na bývalých pasienkoch a poľnohospodársky využívaných pôdach, ktoré boli v prvej polovici minulého storočia zalesňované. Prirodzená vegetácia nižších polôh Spišskej Magury a Pienin by bola tvorená prevažne bukovými a jedľovými kvetnatými lesmi, ktoré sú tvorené najmä zmiešanými jedľovými bučinami s viacvrstvovým bylinným podrastom a bučinami s malou prímесou iných drevín a krovín. V týchto lesných porastoch majú prevahu v stromovej a krovinej etáži buk lesný (*Fagus sylvatica*), egreš obyčajný (*Ribes uva-crispa*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), jedľa biela (*Abies alba*), lykovec jedovatý (*Daphne mezereum*), zemolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*). V Pieninách na vápencovom podloží je v týchto porastoch zaznamenaný aj výskyt tisa obyčajného (*Taxus baccata*). V bylinnej etáži sa nachádzajú bažantka trvác (*Mercurialis perennis*), fialka lesná (*Viola reichenbachiana*), hluchavník žltý (*Galeobdolon luteum*), kokorík praslenatý (*Polygonatum verticillatum*), kopytník európsky (*Asarum europaeum*), kostihoj hľuznatý, (*Symphytum tuberosum*) kostihoj srdcovolistý (*S. coradatum*), kostrava lesná (*Festuca altissima*), kyslička obyčajná (*Oxalis acetosella*), ľalia zlatohlavá (*Lilium martagon*), lipnica hájna (*Poa nemoralis*), mednička ovisnutá (*Melica nutans*), mliečnik mandľovolistý (*Tithymalus amygdaloides*), nezábudka lesná (*Myosotis sylvatica*), ostružina srstnatá (*Rubus hirtus*), pakost smradľavý (*Geranium robertianum*), papraď samčia (*Dryopteris filix-mas*), papraď samičia (*Athyrium filix-femina*), pľúcnik tmavý (*Pulmonaria obscura*), samorastlík klasnatý (*Actaea spicata*), srnovník purpurový (*Prenanthes purpurea*), starček vajcovolistý (*Senecio ovatus*), šalvia lepkavá (*Salvia glutinosa*), veronika horská (*Veronica montana*), veterník žltuškovitý (*Isopyrum thalictroides*), vranovec štvorlístý (*Paris quadrifolia*), zubačka cibul'konosná (*Dentaria. bulbifera*), zubačka žliazkatá (*D. glandulosa*), žindava európska (*Sanicula europaea*). Na území Pienin sa v katastrálnom území obce okrem bukových a jedľových kvetnatých lesov vyskytujú aj fragmenty vápnomilných bukových lesov, ktoré osídľujú strmé skalnaté svahy s rendzinovými pôdami na podloží vápencov a dolomitov. Majú bohatú krovinatú etáž. V týchto lesoch prevláda buk lesný (*Fagus sylvatica*) a jedľa biela (*Abies alba*), ale majú v nich zastúpenie aj borovica lesná (*Pinus sylvestris*), jarabina mukyňová (*Sorbus aria*), jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*), javor horský (*Acer. pseudoplatanus*), javor mliečny (*A. platanoides*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), smrek obyčajný (*Picea abies*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), tis obyčajný (*Taxus baccata*). Medzi rastlinami spodnej etáže sa nachádzajú bedrovník väčší (*Pimpinella major*), bodliak sivastý (*Carduus glaucinus*), brečtan popínavý (*Hedera helix*), črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*), koralica lesná (*Corallorhiza trifida*), kruštík širokolistý (*Epipactis helleborine*), ľalia zlatohlavá (*Lilium martagon*), luskáč lekársky (*Vincetoxicum hirundinaria*), orlíček obyčajný (*Aquilegia vulgaris*), ostrica biela (*Carex alba*), ostružina skalná (*Rubus saxatilis*), plamienok alpský (*Clematis alpina*), prilbovka biela (*Cephalanthera damasonium*), prilbovka červená (*C. rubra*), smlz pestrý (*Calamagrostis varia*), valeriána trojená (*Valeriana tripteris*), zvonček broskyňolistý (*Campanula persicifolia*), zvonček repkovitý (*C. rapunculoides*). Na skalných sutiach, vo výmoľových svahoch a žľaboch najmä na severných svahoch sa vyskytujú lipovo-javorové sutinové lesy, ktoré sú spoločnosťou európskeho významu. Stromová vrstva je tvorená brestom horským (*Ulmus glabra*), bukom lesným (*Fagus sylvatica*), hrabom obyčajným (*Carpinus betulus*), jaseňom štíhlym (*Fraxinus excelsior*), javorom horským (*Acer. pseudoplatanus*), javorom mliečnym (*A. platanoides*), jedľou bielou (*Abies alba*), lipou malolistou (*Tilia cordata*), lipou veľkolistou (*Tilia platyphyllos*), tisom obyčajným (*Taxus baccata*). V spodnej vrstve sa nachádzajú, ríbezľa alpská (*Ribes alpinum*), bažantka trvác (*Mercurialis perennis*), hluchavka škvrnitá (*Lamium maculatum*), jazyk jelení (*Phyllitis scolopendrium*), lastovičník väčší (*Chelidonium majus*), mesačnica trvác (*Lunaria rediviva*), pakost smradľavý (*Geranium robertianum*), plamienok alpský (*Clematis alpina*), prilbica moldavská (*Aconitum moldavicum*), samorastlík klasnatý (*Actaea spicata*), udatník lesný (*Aruncus vulgaris*), zvonček repkovitý (*Campanula rapunculoides*), žihľava dvojdomá (*Urtica dioica*).

Vodné a mokradné spoločnosti

Okolo vodných tokov majú prevahu jelšové lesy s výskytom rastlinných druhov ako: čremcha obyčajná (*Padus avium*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jelša sivá (*Alnus incana*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), smrek obyčajný

(*Picea abies*), vrba červená (*Salix purpurea*), blyskáč jarný (*Ficaria verna*), čerkáč hájny (*Lysimachia nemorum*), devätsil biely (*Petasites albus*), devätsil lekársky (*Petasites hybridus*), hluchavka škvrnitá (*Lamium maculatum*), hviezdica hájna (*Stellaria nemorum*), jarmanka väčšia (*Astrantia major*), kozonoha hostcová (*Aegopodium podagraria*), krkoška chlpatá (*Chaerophyllum hirsutum*), kuklík potočný (*Geum rivale*), pakost hnedočervený (*Geranium phaeum*), pichliač zelinový (*Cirsium oleraceum*), praslička lesná (*Equisetum silvacitum*), silenka červená (*Silene dioica*), slezinovka striedavolistá (*Chrysosplenium alternifolium*), škarda močiarna (*Crepis paludosa*), trebulka lesklá (*Anthriscus nitidus*), túžobník brestový (*Filipendula ulmaria*) zádušník brečtanovitý (*Glechoma hederacea*), záružlie bahenné (*Caltha palustris*), žerušnica horká (*Cardamine amara*), žltuška orličkolistá (*Thalictrum aquilegifolium*).

Na slatinách, ktoré vznikli na zamokrených organogénnych pôdach okolo pramenísk sú z ďaleka viditeľné a typické výskyty páperníka úzkolistého (*Eriophorum angustifolium*), páperníka širokolistého (*E. latifolium*). Popri nich sa tu vyskytujú aj niektoré vstavačovité druhy ako krušík močiarny (*Epipactis palustris*), päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), vstavačovec škvrnitý (*Dactylorhiza maculata*), vstavačovec májový (*D. majalis*), bradáčik vajcovitolistý (*Listera ovata*). Z tráv v týchto lokalitách prevláda ostrica čierna (*Carex nigra*), ostrica Davallova (*C. davalliana*), ostrica žltá (*C. flava*) a ostrica oblastá (*C. diandra*). Pre okolie prameňov je v jarnom období príznačný výskyt záružlia močiarného (*Caltha palustris*), žerušnice horkej (*Cardamine amara*), slezinovky striedavolistej (*Chrysosplenium alternifolium*) a ďalších.

Trvalé trávne spoločenstvá

Najväčšie zastúpenie v krajine majú poľnohospodársky využívané plochy najmä trvalé trávne porasty a pasienky. V Spišskej Magure a v Pieninách majú z nich najväčšie zastúpenie nížinné a podhorské kosné lúky. Prevažujú v nich produkčné trávy ako napríklad: kostrava červená (*Festuca rubra*), lipnica lúčna (*Poa pratensis*), ovsík obyčajný (*Arrhenatherum elatius*), psinček tenučký (*Agrostis capillaris*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*), timotejka lúčna (*Phleum pratense*), tomka voňavá (*Anthoxanthum odoratum*), trojštet žltkastý (*Trisetum flavescens*), a s nimi byliny: bedrovník väčší (*Pimpinella major*), boľševník borščový (*Heracleum sphondylium*), ďatelina lúčna (*Trifolium pratense*), ďatelina pochybná (*T. dubium*), ďatelina plazivá (*T. repens*), hrachor lúčny (*Lathyrus pratensis*), hviezdica trávovitá (*Stellaria graminea*), chrastavec roľný (*Knautia arvensis*), chlpaňa hájna (*Luzula luzuloides*), iskerník prudký (*Ranunculus acris*), kozobrada východná (*Tragopogon orientalis*), ľadenec rožkatý (*Lotus corniculatus*), lipkavec mäky (*Galium mollugo*), lomikameň zrnitý (*Saxifraga granulata*), margaréta biela (*Leucanthemum vulgare*), mečík škridlicovitý (*Gladiolus imbricatus*), nevädzovec lúčny (*Jacea pratensis*), pakost močiarny (*Geranium palustre*), púpavec srstnatý (*Leontodon hispidus*), päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), rasca lúčna (*Carum carvi*), rebriček obyčajný (*Achillea millefolium*), silenka ovisnutá (*Silene nutans*), skorocel kopijovitý (*Plantago lanceolata*), škarda dvojročná (*Crepis biennis*), štrkáč menší (*Rhinanthus minor*), vemenník dvojlistý (*Platanthera bifolia*), veronika obyčajná (*Veronica chamaedrys*), vstavač mužský (*Orchis mascula*), vstavač počerný (*O. ustulata*), vstavač vojenský (*O. militaris*), vstavačovec bazový (*Dactylorhiza sambucina*), zvonček konáristý (*Campanula patula*).

Pre Pieniny s vápencovým podkladom sú príznačné suchomilné trávno-bylinné spoločenstvá skalných brál a svahov v ktorých rastú mnohé endemické druhy. V bylinnej etáži sú to astra alpínska (*Aster alpinus*), chryzantéma pieninská (*Dendranthema zawadskii*), jagavka konáristá (*Anthericum ramosum*), klinček včasný (*Dianthus praecox*), kostrava tvrdá (*Festuca palens*), kozinec južný (*Astragalus australis*), kurička vápencová (*Minuartia langii*), oman mečolistý (*Inula ensifolia*), ostrevka vápnomilná (*Sesleria albicans*), stokráska Micheliho (*Bellidiastrum michelii*).

Hrozbou pre zachované spoločenstvá lúk, pasienkov a brehovej vegetácie v území je výskyt nepôvodných invázných rastlinných druhov ako boľševník obrovský (*Heracleum mantegazzianum*), krídlatka japonská (*Fallopia japonica*), zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*) a netýkavka žliazkatá (*Impatiens glandulifera*), ktoré môžu ohrozovať pôvodné domáce druhy rastlín prípadne vyvolávať u obyvateľov a návštevníkov územia alergické reakcie.

1.2.5 Živočíšstvo

Tak územie obce Lechnica ako celé územie Pienin a Spišskej Magury vytvára jeden uzavretý celok, v ktorom sa vyskytuje početná druhová škála živočíchov. Jej početnosť a pestrosť je daná striedaním sa rôznych biotopov. Vyskytujú sa tu druhy viazané na vodné a mokradné biotopy, druhy obľubujúce výslnné vápencové svahy, či od slnka odvrátené, chladné rokliny Pienin, druhy vyskytujúce sa v poľnohospodárskej krajine či v lesných komplexoch ihličnatých lesov Spišskej Magury.

Bezstavovce

Z bezstavovcov, ktoré všetky nie je možné v tomto dokumente vymenovať, si pozornosť v území zaslúži chvostoskok (*Onychiurus carpenteri*), ktorý bol zistený len na poľskej strane Pienin. V minulosti sa zaraďovala medzi pieninské endemity aj kobylka pieninská (*Isophya pienensis*) ale bola zistená aj v niektorých iných územiach Slovenska. Na lúkach pútajú pozornosť rôzne druhy motýľov ako babôčka admirálska (*Vanessa atalanta*), babôčka žihľavová (*Aglais urticae*), babôčka pávooká (*Inachis io*), nachádza sa na nich aj viac druhov modráčikov (*Maculinea* sp). Okrem denných motýľov sa na lúky viaže aj výskyt viacerých druhov nočných motýľov, medzi ktorými sú napr. priadkovec trávový (*Euthrix potatoria*), spriadač medvedí (*Arctia caja*) a rôzne druhy piadiviek (*Boarmia* sp). Príznačný pre lúčne spoločenstvá je výskyt čmeľov ako čmeľ zemný (*Bombus terrestris*), čmeľ lúčny (*Bombus pratorum*) a popri nich si v zemi robí hniezda aj osa obyčajná (*Paravespula vulgaris*). Na lúkach sú zaujímavé rôzne druhy koníkov a kobyliek, ktoré v noci zvukom vystriedajú cikády.

Ozdobou flóry Pienin a Zamaguria sú skalné suchomilné spoločenstvá so svojimi suťovými osypmi. Na tieto lokality sú viazané teplomilné živočíchy, medzi ktorými vynikajú motýle a to: rúrkovec d'atelinový (*Coleophora trigeminella*), pierkavec rebríčkový (*Pterophorus pallidactyla*), tmavomôlka veľká (*Scythris obscurella*), zdobníček Leeuwenhoekov (*Panalia leuwenhoekella*), očkáň skaliskový (*Lasiommata petropolitana*). V Pieninách sa na týchto lokalitách vyskytuje aj náš najväčší motýľ jasoň červenooký (*Parnassius apollo*), ktorý je významný európsky druh, a je považovaný za symbol Pienin. Okrem motýľov sa v skalných spoločenstvách vyskytuje aj čmeľ skalný (*Bombus lapidarius*) a samotárske druhy ôs. Na výnimočne suchých miestach môžeme stretnúť koníka červenokrídleho (*Psophus stridulus*) alebo kobylku klamlivú (*Pholidoptera fallax*).

Najväčšie množstvo bezstavovcov sa vyskytuje v lesných spoločenstvách, ktoré vytvárajú veľkú variabilitu životných podmienok pre rôzne druhy živočíchov. V lesných spoločenstvách môžeme vidieť viacej druhov užitočných bystrušiek a utekáčikov (*Carabidae*). Na lesy sú viazané mnohé druhy fúzačov, ktorých larvy sa vyvíjajú v dreve ako napr. fúzač smrekový (*Tetropium castaneum*), fúzač kôrový (*Rhagium inquisitor*).

Aj lesné spoločenstvá dopĺňajú rôzne druhy motýľov, ktorých húsenice sa živia rôznymi časťami listov drevín a bylín. V lesoch Zamaguria sa vyskytujú mnohé druhy nočných motýľov ako lišaj topoľový (*Laothoe populi*), lišaj pávooký (*Smerinthus ocellatus*), priadkovec borovicový (*Dendrolimus pini*). Môžeme tu pozorovať aj niekoľko druhov obaľovačov.

Stavovce

Stavovce môžu byť viazané na rôzne prírodné prostredie od vodných a pobrežných biotopov, cez mokradné, lúčne, lesné a stepné biotopy až po biotopy skalných sutí a brál. To, že obec Lechnica je situovaná na rozhraní Spišskej Magury a Pienin vytvorilo predpoklad, že toto územie je bohaté aj na výskyt stavovcov. Blízkosť Pienin, ktoré sú biocentrom nadregionálneho významu, existujúce hydrické a terestrické biokoridory prechádzajúce katastrom smerom na Spišskú Maguru vytvorili predpoklady pre výskyt a migráciu mnohých zaujímavých živočíšnych druhov.

Ryby

Najčastejšími druhmi v Dunajci sú podustva juhozápadoeurópska (*Chondrostoma willkommii*), mrena stredomorská (*Barbus meridionalis*), jalec hlavatý (*Leuciscus cephalus*) a lipen tympiánový (*Thymallus thymallus*).

Pstruh potočný (*Salmo trutta morpha fario*), hlaváč obyčajný (*Cottus gobio*) a hlaváč pásoplutvý (*C. poecilopus*) sú v Dunajci zriedkavejšie a sú skôr obyvateľmi prítokov Dunajca najmä ich horných úsekov. V dolných úsekoch potokov môžeme čoraz zriedkavejšie vidieť slíža obyčajného (*Noemacheilus barbatulus*) alebo čerebľu obyčajnú (*Phoxinus phoxinus*).

V súčasnosti v Dunajci narastá podiel rýb, ktoré sú typické pre pomalšie tečúce nízinné toky, čo je pravdepodobne výsledkom vplyvu vodných nádrží na Dunajci. Sú to druhy ako pleskáč vysoký (*Abramis brama*), belička európska (*Alburnus alburnus*), plotica červenooká (*Rutilus rutilus*), lieň obyčajný (*Tinca tinca*). Zriedkavejšími druhmi sú štika obyčajná (*Esox lucius*), mieň obyčajný (*Lota lota*), ostriež obyčajný (*Perca fluviatilis*), a vzácny hrúz fúzatý (*Gobio uranoscopus*). V minulosti sa v rieke Dunajec vyskytoval aj pstruh morský (*Salmo trutta trutta*), avšak po postavení priehrad v dolnom úseku rieky v polovici päťdesiatich rokov, sa u nás už nevyskytuje. Miestni rybári ako náhradu za túto rybu vypustili hlavátku obyčajnú (*Hucho hucho*), ktorá sa tu udomácnila. Podobne do rieky doniesli ďalšie druhy rýb ako: pstruh dúhový (*Oncorhynchus mykiss*) a sivoň americký (*Salvelinus fontinalis*), ktoré sa stali súčasťou ichtyofauny.

Obojživelníky

Obojživelníky majú v okolí Lechnice ideálne podmienky pre svoj výskyt. Striedajú sa tu vodné plochy, mokrade, listnaté a ihličnaté lesy s poľnohospodársky využívanými pozemkami. V území sa sporadicky vyskytuje mlok vrchovský (*Triturus alpestris*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), mlok obyčajný (*Triturus vulgaris*). V území sa častejšie vyskytuje pekná salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), ktorá je ozdobou medzi obojživelníkmi. Zo žiab sa v území nachádza kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), ropucha zelená (*Bufo viridis*), skokan hnedý (*Rana temporaria*) a skokan zelený (*R. esculenta*).

Plazy

V území sa môžeme najčastejšie stretnúť s jaštericami, ktoré tu zastupujú: jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*) a jašterica obyčajná (*L. agilis*). V lese, na lesných okrajoch môžeme stretnúť slepúcha lámavého (*Anguis fragilis*). Z hadov tu zriedkavo môžeme vidieť nášho jediného jedovatého hada vretenicu obyčajnú (*Vipera berus*) a na vlhších miestach užovku obyčajnú (*Natrix natrix*).

Vtáky

Veľká variabilita biotopov, lesnatosť a existencia vodných tokov a vodných nádrží je príčinou veľmi pestrého spoločenstva vtáčích druhov v celom Zamagurí. V blízkych skalných bralách Pienin hniezdi sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), krkavec obyčajný (*Corvus corax*) a zriedkavejšie aj skaliar pestrý (*Monticola saxatilis*), ktorý má v Pieninách svoju severnú hranicu rozšírenia. V skalných bralách a lesných komplexoch Pienin hniezdi aj orol skalný (*Aquila chrysaetos*).

V katastrálnom území obce sú najčastejšie vtáky viazané na lesné spoločenstvá. Najzaujímavejšie druhy sú: bocian čierny (*Ciconia nigra*), ktorého môžeme často vidieť pri love v okolitých vodných tokoch, muchár sivý (*Muscicapa striata*), jariabok hôrny (*Bonasa bonasia*), ďatle: ako tesár čierny (*Dryocopus martius*), ďateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*). Veľmi častým lesným vtákom je orešnica perlovaná (*Nucifraga caryocatactes*), drozd kolohrivý (*Turdus torquatus*) či sýkorka čiernohlavá (*Parus montanus*). V lese v okolí obce môžeme vidieť a počuť aj iné spevavce ako červienku obyčajnú (*Erithacus rubecula*), sýkorku uhliarku (*Parus cristatus*), sýkorku veľkú (*P. major*), hýľa obyčajného (*Pyrrhula pyrrhula*), orieška obyčajného (*Troglodytes troglodytes*), stehlíka čižavého (*Carduelis spinus*), brhlíka obyčajného (*Sitta europaea*) a iné druhy.

Zaujímavými vtáčimi druhmi v lese sú nočné vtáky ako výr skalný (*Bubo bubo*), myšiarka ušatá (*Asio otus*), kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*) či vzácny kuvik vrabčí (*Glaucidium passerinum*). Z väčších denných dravých vtákov sa v lesnom prostredí najčastejšie vyskytuje myšiak lesný (*Buteo buteo*), orol krikľavý (*Aquila pomarina*) a jastrab veľký (*Accipiter gentilis*).

Otvorené prostredie lúk, pasienkov a polí je domovom penice hnedokrídlej (*Sylvia communis*), penice čiernohlavej (*S. atricapilla*), prhľaviara čiernohlavého (*Saxicola torquata*), škovránka poľného (*Alauda arvensis*), straky obyčajnej (*Pica pica*) a vrany túlavej (*Corvus corone cornix*).

Na vlhších lokalitách, pri mokradiach, často počuť a zriedkavejšie vidieť chriašťaľa poľného (*Crex crex*), ktorého je počuť i dlho po západe slnka. Na vodné biotopy a ich blízkosť je okrem iných druhov viazaný kulik riečny (*Charadrius dubius*), rybárik riečny (*Alcedo atthis*), vodnár obyčajný (*Cinclus cinclus*), trasochvost horský (*Motacilla cinerea*) a mnohé druhy kačiek.

Po postavení priehrad sa začína meniť spoločenstvo vodných vtákov a tak tu môžeme často vidieť čajku smejivú (*Larus ridibundus*), rybára riečneho (*Sterna hirundo*), pri sťahovaní volavku popolavú (*Ardea cinerea*), kormorána veľkého (*Phalacrocorax carbo*) a iné vtáky.

V blízkosti ľudských sídel sú bežnými druhmi vrabec domový (*Passer domesticus*) a vrabec poľný (*Passer montanus*), žltouchvost domový (*Phoenicurus ochruros*), pinka obyčajná (*Fringilla coelebs*), sýkorka veľká (*Parus major*), drozd čvikoťavý (*Turdus pilaris*), škorec obyčajný (*Sturnus vulgaris*), stehlík obyčajný (*Carduelis carduelis*), stehlík zelený (*Carduelis chloris*), bocian biely (*Ciconia ciconia*), kavka obyčajná (*Corvus monedula*), hrdlička záhradná (*Streptopelia decaocto*) a dažďovník obyčajný (*Apus apus*).

Cicavce

Najpočetnejšie druhy medzi cicavcami v území sú tzv. drobné cicavce bez ohľadu na to či sa jedná o lesné, vodné alebo lúčne spoločenstvo.

V lesných spoločenstvách sa najčastejšie vyskytuje hrdziak hôrny (*Clethrionomys glareolus*), ryšavka žltohrdlá (*Apodemus flavicolis*), piskor obyčajný (*Sorex araneus*), hrabáč podzemný (*Microtus subterraneus*). Zaujímavými druhmi vyhľadávajúce lesné okraje a časti lesa s bohatšou krovitou vrstvou sú píšik lieskový (*Muscardinus avellanarius*), a plch lesný (*Dryomys nitedula*). V poľnohospodárskej krajine môžeme pozorovať krta obyčajného (*Talpa europaea*), hraboša poľného (*Microtus arvalis*).

Väčším a bežným druhom v lesoch je veverica obyčajná (*Sciurus vulgaris*) žijúca v korunách stromov. K nej sa pridáva zajac poľný (*Lepus europaeus*), ktorý je druhom z okrajov lesa. Predátormi v lesných a nelesných ekosystémoch sú kuna lesná (*Martes martes*) vyhľadávajúca najmä lesné prostredie a kuna skalná (*Martes foina*), ktorá sa odváži aj bližšie k ľudským sídlam. Ľudské sídla vyhľadáva aj tchor obyčajný (*Putorius putorius*) a lasica myšožravá (*Mustela nivalis*).

Väčšími predátormi v území sú líška obyčajná (*Vulpes vulpes*) a vzácnejšie všežravec jazvec obyčajný (*Meles meles*) a jež východoeurópsky (*Erinaceus concolor*). Bežnými druhmi v urbanizovanom prostredí je myš domová (*Mus musculus*) a potkan obyčajný (*Rattus norvegicus*).

Život viazaný na vodné toky má hryzec vodný (*Arvicola terrestris*), dulovnica väčšia (*Neomys fodiens*), dulovnica menšia (*N. anomalus*). Z väčších druhov bol v poslednej dobe zaznamenaný nárast populácie bobra vodného (*Castor fiber*), ktorý sa z Dunajca rozšíril do všetkých jeho prítokov. Bežným druhom Dunajca a všetkých jeho prítokov je vydra riečna (*Lutra lutra*), význačný predátor v rybej populácii, ktorý však nepohrdne ani inou živočíšnou potravou.

Zvláštnou skupinou živočíchov sú netopiere, z ktorých niektoré druhy vyhľadávajú urbanizované prostredie ako napríklad netopier obyčajný (*Myotis myotis*), večernica malá (*Pipistrellus pipistrellus*) a vzácne večernica pestrá (*Vespertilio murinus*). V skalných dutinách a jaskyniach blízkych Pienin zimujú podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopier ostrouchý (*Myotis oxygnathus*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), ucháč sivý (*Plecotus austriacus*).

Poľovnícky zaujímavé druhy sú: jeleň obyčajný (*Cervus elaphus*), srnec hôrny (*Capreolus capreolus*) a sviňa divá (*Sus scrofa*), živočíšne druhy, ktoré úkryt vyhľadávajú v okolitých lesoch, ale nezriedka je ich vidieť aj v poľnohospodárskej krajine pri získavaní potravy. Ich prirodzenými predátorom, najmä v odľahlejších častiach katastrálneho územia obce je vlk obyčajný (*Canis lupus*). U srnčej zveri je významným predátorom aj rys ostrovid (*Lynx lynx*).

V minulosti sa v území vyskytovala aj mačka divá (*Felis silvestris*), ale jej súčasný výskyt nebol potvrdený.

1.3 Socioekonomická charakteristika

V rámci socioeconomickej charakteristiky je dôležité vymedziť demografické trendy a v rámci nich aj náboženskú, národnostnú a vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva. Ekonomická analýza sa zameriava na charakteristiku ekonomickej základne obce.

Demografia

Obec Lechnica sa radí v okrese Kežmarok k menším obciam s prihliadnutím na počet obyvateľov. K 31.12.2018 mala obec 252 obyvateľov a hustota obyvateľstva bola 20,27 osôb/km².

Tabuľka 2: Vývoj počtu obyvateľov a hustoty obyvateľstva

ROK	POČET OBYVATEĽOV k 31.12	HUSTOTA OBYVATEĽSTVA (osôb/km ²)
2002	308	24,78
2004	309	24,86
2006	291	23,41
2008	281	22,61
2010	281	22,61
2011	269	21,64
2012	273	21,96
2013	268	21,56
2014	263	21,16
2015	250	20,11
2016	239	19,23
2017	250	20,11
2018	252	20,27
2019	249	20,03
2020	254	20,43
2021	259	20,84
2022	259	20,84

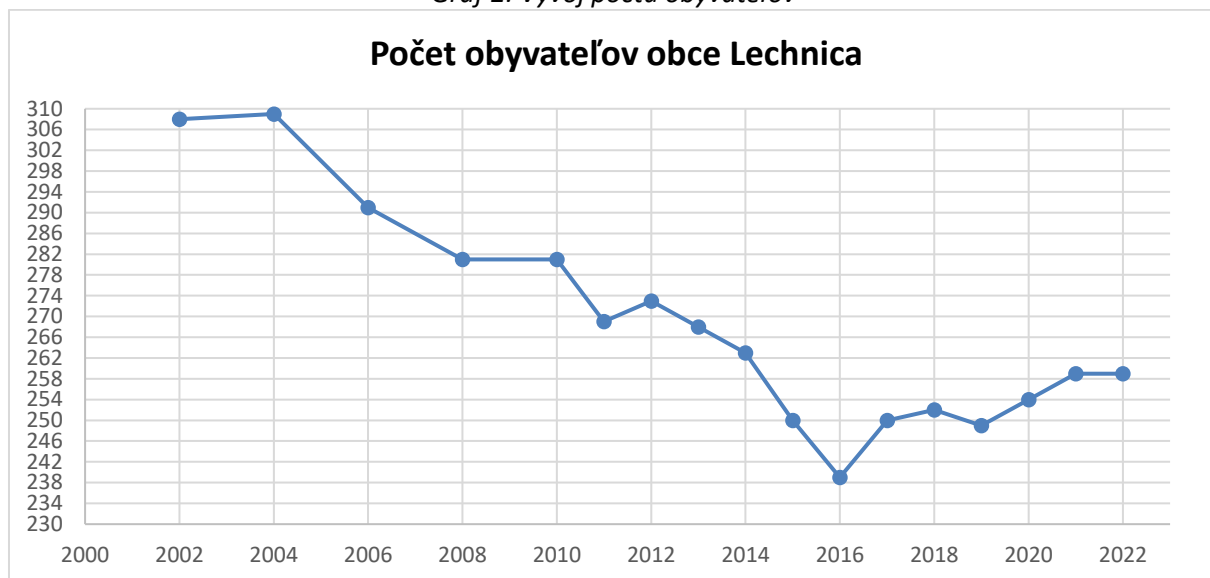
Zdroj: Vlastné spracovanie

Pri sledovaní počtu obyvateľstva v obci od roku 2002 na základe Tab. 2, má vývoj počtu obyvateľov obce do roku 2016 stagnujúci charakter, avšak v posledných rokoch počet obyvateľov mierne stúpa.

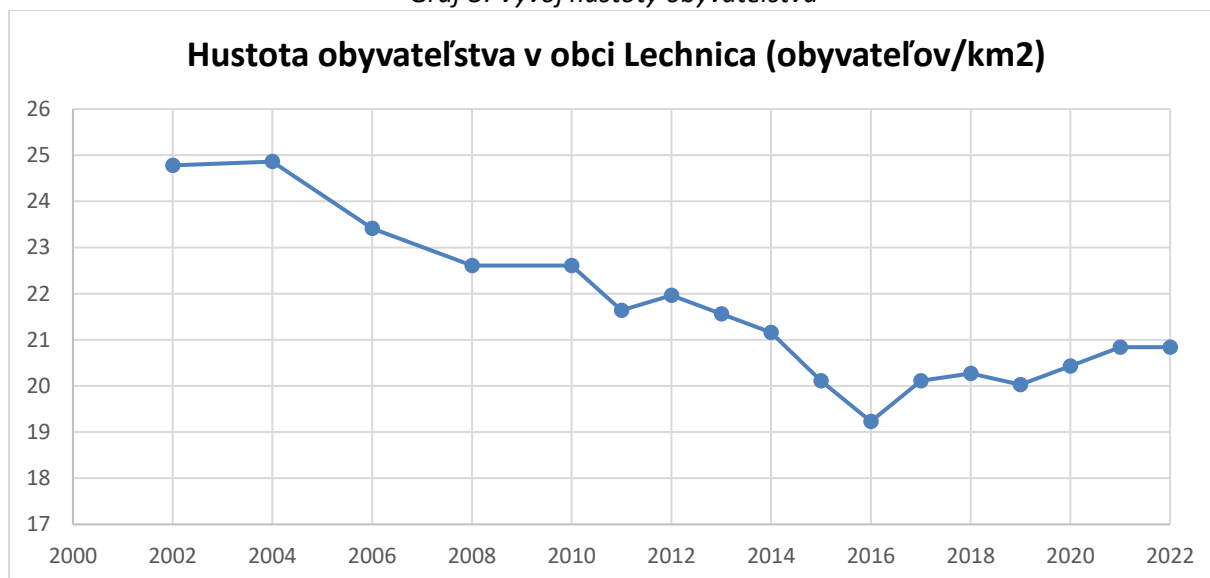

Graf 2: Vývoj počtu obyvateľov

Graf 3: Vývoj hustoty obyvateľstva

Tabuľka 3: Pohyb obyvateľstva k 31.12. v rokoch 2010 – 2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet obyvateľov k 31.12.	281	269	273	268	263	250	239	250	252	249	254	259	259
Živonarodení	4	0	4	4	2	2	3	5	5	3	6	4	1
Zomrelí	3	3	2	8	3	9	7	5	2	5	2	3	3
Prírodný prírastok	1	-3	2	-4	-1	-7	-4	0	3	-2	4	1	-2
Priťahovaní	4	0	2	0	1	5	1	11	2	5	2	6	13
Vystáňovaní	5	9	0	1	5	11	8	0	3	6	1	2	11
Migračné saldo	-1	-9	2	-1	-4	-6	-7	11	-1	-1	1	4	2
Celkový prírastok	0	-12	4	-5	-5	-13	-11	11	2	-3	5	5	0

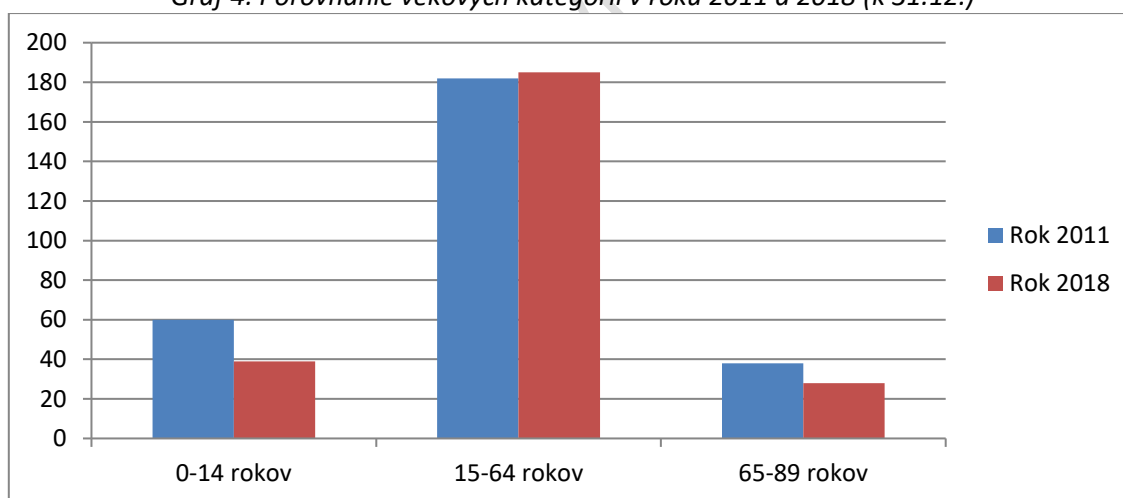

Tabuľka 4: Veková štruktúra obyvateľstva

VEK	Počet 2011	%	Počet 2011	%	Počet k 31.12.2018	%
0-4	10	3,57	60	21,43	39	15,48
5-9	15	5,36				
10-14	35	12,50				
15-19	22	7,86	182	65,00	185	73,41
20-24	20	7,15				
25-29	17	6,07				
30-34	19	6,78				
35-39	23	8,21				
40-44	22	7,86				
45-49	18	6,43				
50-54	20	7,14				
55-59	11	3,93				
60-64	10	3,57				
65-69	14	5,00	38	13,57	28	11,11
70-74	7	2,50				
75-79	3	1,07				
80-84	11	3,93				
85-89	3	1,07				
90-94	0	0				
SPOLU	280	100%	280	100%	252	100%

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Graf 4: Porovnanie vekových kategórií v roku 2011 a 2018 (k 31.12.)

Z vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že obec má klesajúcu demografickú krivku. Taktiež obyvateľstvo obce starne.

1.4 Infraštruktúra a životné prostredie

Táto časť sa zameriava na opis zdrojov technickej a sociálnej vybavenosti. Technická infraštruktúra zahŕňa oblasť zahŕňa oblasť vodného hospodárstva, elektrifikácie a ciest.

Technická infraštruktúra

Dopravné siete

Obcou neprechádza diaľnica, rýchlостná cesta ani cesta I. triedy. Cesta II. triedy II/543 prechádza obcou v lokalite Smerdžonka smerom od obce Červený Kláštor do obce Haligovce (na hlavnom ťahu Spišská Stará Ves – Stará Ľubovňa). Dĺžka tejto cesty v katastrálnom území obce je 1271 m. Cesta III. triedy III/54343 je hlavnou prístupovou cestou do obce Lechnica z obce Červený Kláštor. Jej celková dĺžka 925 m. Miestne komunikácie v obci majú celkovú dĺžku cca 1600 m. Zvyšnú komunikačnú sústavu tvoria poľné cesty. Cesty II. a III. triedy sú v zrekonštruovanom stave. Miestne komunikácie sú zrekonštruované v dĺžke cca 560 m. Ďalšia rekonštrukcia je predpokladaná po zriadení inžinierskych sietí (kanalizácia, voda...) na nedobudovaných miestach v obci.

Odpadové hospodárstvo

Obec Lechnica separuje základné zložky komunálneho odpadu (papier, plasty, sklo, kovy, stavebný odpad, elektroodpad, biologicky rozložiteľný odpad) už v dlhšom časovom horizonte. Zber komunálneho odpadu v obci realizuje firma EKOS s.r.o. Stará Ľubovňa, ktorá vyprodukovaný odpad skladuje na skládke „Skalka“, prípadne na iných skládkach v okrese (napr. Žakovce).

Inžinierske siete

Plynovodná sieť

Pokrytie plynovodom v obci Lechnica je na úrovni cca 98 % zastavaného územia obce. Reálne sa využíva cca 85% prípojných bodov z pokrytého územia.

Kanalizačná sieť

Kanalizačná sieť pokrýva cca 75% zastavaného územia obce. Reálne je zriadených cca 95% prípojných bodov na pokrytom území. Verejnú kanalizáciu obec Lechnica využíva od roku 2008. Do tej doby obyvatelia využívali najmä vlastné žumpy. Splaškové vody sú verejnou kanalizáciou odvádzané do spoločnej ČOV-ky, ktorá je pre obce Lechnica a Červený Kláštor zriadená v obci Červený Kláštor. V budúcnosti je plánované zriadenie kanalizácie na 100% zastavaného územia obce Lechnica.

Elektrická sieť

Obec je celá elektrifikovaná. V obci prebehla rekonštrukcia elektrickej siete. V rokoch 2016 – 2017 prebehla rekonštrukcia verejného osvetlenia, kde na verejné osvetlenie boli osadené úsporné LED svietidlá. V prípade vytvorenia Územného plánu obce s novými miestami pre IBV bude potrebná výstavba nových kioskových transformátorových trafostaníc.

Vodovodná sieť

V obci sa nachádza verejný vodovod, ktorý má v správe Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť a.s. Vodovodná sieť pokrýva tak ako kanalizačná sieť cca 75 % zastavaného územia obce. Reálne zriadených je cca 70 % prípojok na území pokrytom vodovodnou sieťou.

Telekomunikačná sieť

Poruchovosť rozhlasu bola odstránená v roku 2019 kedy prebehla rekonštrukcia a prestavba miestneho rozhlasu na bezdrôtový. Pokrytie mobilných operátorov je v obci na veľmi dobrej úrovni. V máji 2015 sa modernizáciou pripojenia „pevných liniek“ odstránilo káblové pripojenie a pretransformovalo sa na pripojenie bezdrôtové. Tento akt prispel predovšetkým k estetickému vzhľadu obce.

Sociálna infraštruktúra

V nasledujúcej časti sú skúmanými zložkami domy a chalupy v obci, problematika IBV, ubytovanie v súkromí, významné stavby ako aj audit budov slúžiacich pre verejné účely.

Bývanie

Vzhľadom na klesajúcu demografickú krivku počtu obyvateľov, znižuje sa aj počet novopostavených domov. Problémom obce je veľký počet neobývaných chátrajúcich domov. Tieto domy majú viacerých vlastníkov po dedičskom konaní, čo komplikuje vysporiadanie vlastníckych vzťahov a následný nezáujem majiteľov o rekonštrukciu a udržiavanie domov a ich okolia. Chátrajúce domy narušujú malebnosť obce svojim zanedbaným vzhľadom. Často pritom ide aj o staré tradičné drevenice, ktoré sú pozostatkami ľudovej architektúry.

Tabuľka 5: Prehľad počtu domov k 31.12.2022

Počet domov celkom (budovy s prideleným SČ)	157
Počet domov trvalo obývaných	67
Počet domov prechodne obývaných (chalupy)	32
Počet neobývaných domov (aj budovy so SČ)	58

Zdroj: Vlastné spracovanie

V obci je nevyhnutné vytvoriť podmienky trhu so stavebnými pozemkami, čo predpokladá vytvorenie ponuky stavebných pozemkov.

Významné stavby

Významné stavby v obci tvorí dominanta obce (kostol) a ďalšie menšie pre obec významné stavby z pohľadu rozvoja cestovného ruchu (drevenice, kaplnka).

Do začiatkov výstavby rodinných domov bola prevažná časť všetkých domov drevená, z okrasených brvien. Takto vystavené drevenice – stavali sa bez použitia spojovacích materiálov, len na suché spoje – mali špáry vyplnené machom, ktorý slúžil ako tepelná izolácia. V súčasnosti je už tradičných dreveníc v obci veľmi málo.

V hornej časti obce sa nachádza jej dominanta – kostol sv. Jodoka postavený v roku 1830. Neskôr však prešiel viacerými rekonštrukciami. Pôvodný drevený kostol však stál v obci už v roku 1419. Rekonštrukcie a novostavby kostolov súviseli predovšetkým s viacerými veľkými požiarimi, ktoré kostol v Lechnici zasiahli.

V dolnej časti obce je postavená kaplnka zasvätená sv. Anne, s ručne vyrezávaným obrazom sv. Anny, ktorý vyrezával rodák p. Pavol Želonka.

Obrázok 4: Kostol sv. Jodoka

Školské zariadenia

V obci sa nenachádza žiadne školské zariadenie. Materská škola sa nachádza v Červenom Kláštore (1 km), Základná škola sa nachádza v Spišskej Starej Vsi (7 km) a v Haligovciach (5 km). V Spišskej Starej Vsi sa nachádza taktiež gymnázium.

Zdravotné stredisko

Zdravotné stredisko v obci nie je. Najbližšie zdravotné strediská sú v Spišskej Starej Vsi (7 km) a vo Veľkom Lipníku (7 km). V Spišskej Starej Vsi pôsobí aj Záchranná služba.

Sociálne služby

Obec nemá vypracovaný Komunitný plán sociálnych služieb. Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb sa nachádza v Spišskej Starej Vsi (7 km), resp. v Spišských Hanušovciach (14 km).

Ďalšie občianske služby

Ďalšiu kategóriu významných stavieb tvoria budovy, ktoré slúžia obyvateľom obce na verejné účely. Tento obecný majetok je z časti v prenájme pre súkromné podnikanie. V obci sa nachádzajú 3 predajne potravín, stolárska prevádzka, , tenisový kurt, krytý bazén, sauny, detské ihrisko, amfiteáter a hľadisko s kapacitou 500 miest, ubytovacie zariadenia, kultúrny dom a cintorín.

Cestovný ruch

Územie obce Lechnica je v porovnaní s inými obcami Zamaguria s prihliadnutím na počet obyvateľov veľmi rozľahlé. Poskytuje množstvo príležitostí na turistiku, či už pre peších alebo pre cyklistov, možnosť rybolovu, poľovníctva. Dominantou je splav na drevených pltiach, ktoré sa splavujú po rieke

Dunajec. Plte štartujú zo susednej obce Červený Kláštor, plavia sa cez kataster obce Lechnica do cieľa, ktorý je v katastri obce Lesnica.

1. Pešia turistika a cykloturistika – Územie obce a jej blízke okolie má vynikajúce predpoklady pre peších turistov a cykloturistov. Menšia nadmorská výška okolitých kopcov dáva možnosti pre turistiku všetkých vekových kategórii. Absentuje však značenie turistických a cyklochodníkov, ktorého realizácia by do budúcnosti mohla priniesť zvýšenú návštevnosť obce.
2. Zimná turistika – V obci sa nachádza vleč, ktorý však v súčasnej dobe nie je v prevádzke. V okolí sú však možnosti na lyžovanie – Poľana sosny v Niedzici (8km), Ski Jezersko – Bachledova (16 km).
3. Rybolov a poľovníctvo – V obci sú vynikajúce predpoklady pre lov zveri. V obci pôsobí Poľovnícke združenie Dunajec so sídlom v Spišskej Starej Vsi, ktoré okrem katastra obce Lechnica, poľovnícky obhospodaruje katastre mesta Spišská Stará Ves a obcí Lysá nad Dunajcom, Majere a Havka. Rybolov je možný na pstruhovom rybníku (2 ha) na hranici katastra Lechnice a Červeného Kláštora, na rieke Dunajec (200 m), na kaprovom rybníku Nokle (0,5 ha) vzdialeného 6 km od obce.

1.5 Tretí sektor a podujatia v obci

Na území obce v súčasnosti pôsobí niekoľko organizácií, ktorých rozpis sa nachádza nižšie. Tieto organizácie vo veľkej miere spolupracujú s obcou pri rôznych aktivitách.

Pozemkové spoločenstvo urbarialistov Lechnica – správa a obhospodarovanie lesov
Poľovnícke združenie DUNAJEC – poľovnícka činnosť
Biotop Lechnica – turistická činnosť
Pieninica – pestovanie, zber a predaj liečivých bylín

Podujatia v obci - Deň obce Lechnica, Pálenie Jánskych ohňov, Break festival, Deň matiek, Zamagurské folklórne slávnosti, Stretnutie goralov v Pieninách, Lechnica MTB TOUR, Predvianočná kapustnica, Deň matiek.

1.6 Kultúrne dedičstvo

Nasledujúca časť odкрýva časť života niektorých významných osobností, ktoré mali čo do činenia s obcou Lechnica. Zároveň opisuje dôležitosť tradícií v obci, ktorá je úzko spätá s folklórom. Udržiavateľmi folklóru bol ešte pred pár rokmi DFS Flisocek (pltniček, Flisok = pltník z goralského nárečia), ktorý zanikol pre nedostatok záujmu zo strany ľudí.

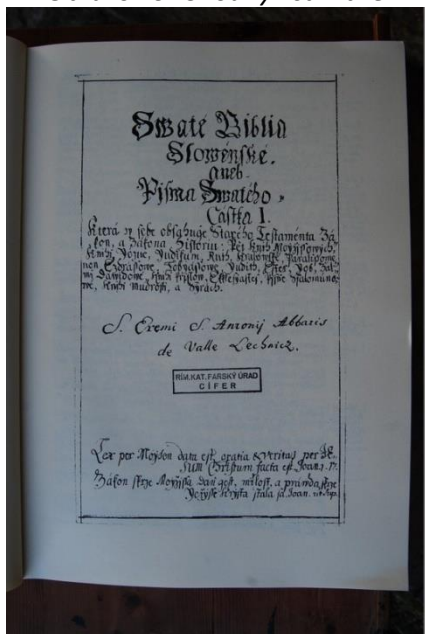
Významné osobnosti

Romuald Hadbavný

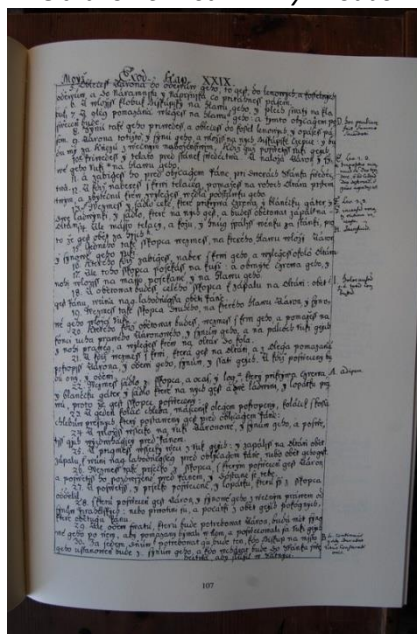
S prihliadnutím na časovú os najstaršou významnou osobnosťou, ktorá pôsobila na území v tej dobe ešte Lechnického kláštora, bol prekladateľ a člen kamaldulského rádu Romuald Hadbavný. Pripisuje sa mu prvý preklad Biblie do kultúrnej slovenčiny. Taktiež vydal latinsko – slovenský slovník tzv. „Hadbavného slovník“.

Obrázok 5: Úvodný list Biblie

Obrázok 6: List z knihy Exodus

Fráter Cyprián

Ďalšou významnou osobnosťou bol fráter Cyprián, kamaldulský mních a najznámejší rehoľník pôsobiaci v kláštore. Vynikal hlavne v oblasti medicíny, botaniky, alchýmie a farmácie. Bol významným a vyhľadávaným liečiteľom. Najviac ho preslávil herbár zložený z 97 strán, ktoré obsahujú 283 vylisovaných rastlín. Tie nazbieral v oblasti Pienin a Belianskych Tatier. K rastlinám je pripojený popis v štyroch jazykoch – gréčtine, latinčine, poľštine a nemčine. Legenda hovorí o jeho konštrukčných schopnostiach, keď zostavil krídla a mal zletieť z pohoria Tri koruny. V archívnej listine z čias okolo roku 1760, istý rimavskosobotský profesor latinsky zaznamenal: „Bol som v Spišskej Belej na námestí, keď tam z príkazu nitrianskeho arcibiskupa Ladislava Mattyasovszkého z Markušoviec spálili čertov voz. Aparát zhotovil istý fráter Cyprián z Lechnického kláštora, ktorý podľa červených skál, z ktorých je postavený, ľud volá Červeným kláštorom. Pri spálení bolo mnoho ľudí a zastavili sa aj ctihodní kanonici zo Spišskej Kapituly. Fráter Cypriánus si pripol čertovu mašinu na vrchu Troch korún a s jej pomocou doletel až k Morskému oku. Pán biskup nebol pri exekúcii prítomný, ale nemali sme možnosť ani vidieť mnícha, ktorého odviekli na miesto, odkiaľ už viac neuvidí hory a nebude v pokušení, aby znovu lietal“.

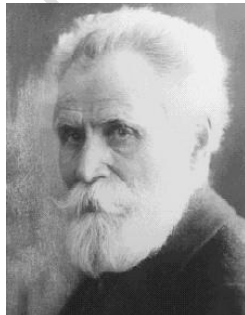
Obrázok 7: Herbár frátra Cypriána z Lechnického kláštora

Václav Vraný

Václav Vraný bol známym pedagógom, kustódom a predovšetkým botanikom. Ako učiteľ prešiel veľký kus Slovenska, keď bol ako pánslav prekladaný zo školy na školu. Jednou zo škôl v ktorej pôsobil bola aj škola v Lechnici. Okrem Lechnice pôsobil ako pedagóg aj v Kyjaticiach, Jelšave, Vyšnom Slanom, Malej Lomnici, Palúdzke, Liptovskom Mikuláši či Martine. Po uvoľnení zo školských služieb pracoval ako prvý kustód v Slovenskom národnom múzeu v Martine. Predtým však ešte pracoval ako správca tlačiarne v Ružomberku. Ako milovník prírody zanechal písomné popisy flóry a mnoho herbárov. Záver života prežil v Tisovci, kde sa narodil aj jeho slávny vnuk Vladimír Clementis.

Obrázok 8: Václav Vraný

Andrej Kuc

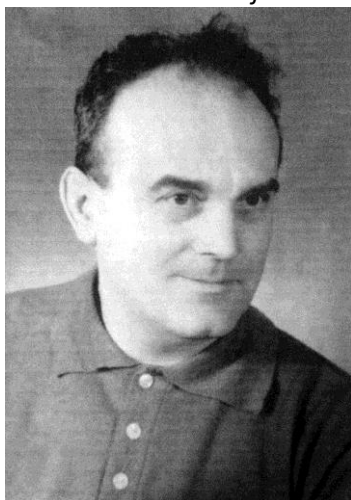
Rodák z Lechnice bol významný slovenský maliar a reštaurátor Andrej Kuc. Narodil sa v Lechnici v roku 1919, kde aj vyštudoval ľudovú školu. Vzhľadom na to, že jeho rodičia boli roľníci, nemali dostatok finančných prostriedkov na štúdium a tak sa šiel Andrej vyučiť maliarskemu remeslu. Po vojenskej službe sa pridá k žandárskemu zboru, ktorý však po vypuknutí SNP opustil a pripojil sa k partizánskemu odboju. Tam bojoval až do príchodu Červenej armády v roku 1945. Pri pokuse odmiňovať územie utrpel výbuchom míny devastačné poranenia nôh, ktoré mu boli amputované. Paradoxne invalidita ho prinavrátila na jeho pôvodnú cestu maliarstva a reštaurátorstva. Celý svoj ďalší život zasvätil obnove pamiatok v rôznych kútoch Slovenska. Rukopis zanechal aj v rodnom Zamagurí. V obci Reľov reštauroval dva drevené artefakty umučenia Krista, v meste Spišská Stará Ves konzervoval barokový hlavný oltár a kazateľnicu, v areáli Červeného kláštora reštauroval slnečné hodiny a v rodnej Lechnici reštauroval súsošie Piety v miestnom kostole sv. Jodoka. Zomrel v roku 1998 vo veku 78 rokov

v Spišskej Novej Vsi. V každom kúte Slovenska však zanechal svoj rukopis či už reštaurovaním nástenných malieb, olejomalieb, plastík či iných artefaktov.

Obrázok 9: Andrej Kuc

Obrázok 10: „Pieta“ v kostole sv. Jodoka

Tradície a ich uchovávatelia

Tradície a ľudové zvyky zohrávajú v spoločenskom dianí obce významnú rolu. Goralský folklór svojou jedinečnosťou zohráva dôležitú rolu v rámci Slovenska a to vďaka bohatej klenotnici piesní a tancov. Každoročne sa v susednej obci uskutočňujú Zamagurské folklórne slávnosti s bohatou tradíciou a pestrým (nielen goralským) programom, na ktorých sa zúčastňujú folklórne súbory z rôznych kútov Európy. V súčasnej dobe plánujeme obnovenie miestnej folklórnej skupiny, ktorá by bola nositeľkou a pripomienkou tradícií, zvykov, piesní a tancov pre nasledujúce generácie.

Remeslá

Osobitné miesto v uchovávaní tradícií majú ľudové remeslá. V Lechnici je to ovčiarstvo, ktoré tu má dodnes veľmi starú tradíciu. Z domácej ľudovej výroby reprezentujú tradičné remeslá drevorezbári, ktorí vyrábajú rôzne produkty ako sú obrazy, sochy, ale aj rôzne drevené pomôcky či náradie. V zárodkoch sa rozvíja výroba mečov. Zachovali sa aj výroba pletených košíkov, a to nielen z klasického vrbového prútia, ale aj z koreňov stromov.

1.7 Obecná samospráva

Hlavným iniciátorom miestneho rozvoja je samospráva obce na čele so starostom. Obecné zastupiteľstvo v Lechnici má 5 poslancov, no v minulosti obec mala dokonca 9 poslancov. Obec hospodári s rozpočtom cca 80 000 €. Výška rozpočtu vo výraznej miere závisí na objeme získaných dotácií, ktoré obec používa na vlastný rozvoj.

Tabuľka 6: Prehľad starostov a počtu poslancov 1990 – 2018

Volebné obdobie	Starosta	Počet poslancov
1990 - 1994	Ján Roldžák	
1994 – 1998	Ján Roldžák	9
1998 – 2002	Ing. Slavomír Majerčák	9
2002 – 2006	Ing. Slavomír Majerčák	5
2006 – 2010	Ing. Slavomír Majerčák	5
2010 - 2014	Ing. Slavomír Majerčák	5
2014 – 2018	Jozef Musala	5

2018 – 2022	Jozef Musala	5
2022 – trvá	Jozef Musala	5

Zdroj: Vlastné spracovanie

Spolupráca

Obec je členom Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS), oblastnej organizácie cestovného ruchu (OOCR) Severný Spiš - Pieniny, miestnej akčnej skupiny (MAS/LAG) Tatry – Pieniny, ako aj Regionálneho združenia tatranských a podtatranských obcí (RZTPO) Okrem členstva v týchto združeniach obec aktívne spolupracuje s miestnymi podnikateľmi a organizáciami pôsobiacimi v obci.

1.8 SWOT analýza

1.8.1 Ľudia a záujmové združenia

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - remeselná schopnosť obyvateľov - hrdosť obyvateľov na históriu obce - aktívna spolupráca s inštitúciami pôsobiacimi v obci (poľovnícke združenie, pozemkové spoločenstvo, cirkev...) - členstvo obce v OOCR Severný Spiš Pieniny - členstvo obce v Tatry – Pieniny LAG - členstvo obce v RZTPO 	<ul style="list-style-type: none"> - pomaly rastúca demografická krivka - málo voľnočasových aktivít pre miestnych obyvateľov - nezáujem občanov o veci verejné - nezáujem občanov o tvorbu a zlepšenie životných podmienok v obci - nízky podiel samozamestnanosti občanov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - motivácia ľudí k záujmu o veci verejné - motivácia ľudí podieľať sa na zlepšení životných podmienok v obci - začiatok podnikania pre obyvateľov - dynamizovanie rastu demografickej krivky - vytvorenie publikácie o histórii obce 	<ul style="list-style-type: none"> - trvalý odliv mladých za prácou - znehodnocovanie a postupný zánik kultúrneho, prírodného a historického dedičstva

1.8.2 Technická infraštruktúra, doprava a výstavba

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - zrekonštruovaná prístupová cesta III. triedy do obce - čiastočná rekonštrukcia miestnych komunikácií - zrekonštruované inžinierske siete – verejná kanalizácia, verejný vodovod, elektrická sieť - vysoké percento možnosti napojenia sa na inžinierske siete (voda, plyn, kanalizácia, elektrina, internet) - dostatok miesta pre možnosť budúcej výstavby - miesta na výstavbu bytov 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočné spojenie s okolím (autobusy) - nedobudované inžinierske siete na celom území obce - nedostatočne zrekonštruované miestne komunikácie - rozdrobenosť parciel a ich nevysporiadanosť - mnohopočetnosť vlastníkov jednej parcely čo bráni vysporiadeniu a prípadnej výstavbe - nezáujem ľudí o výstavbu v miestach kde je nedostatok pracovných príležitostí - nedobudované osvetlenie a miestny rozhlas v lokalite Smerdžonka
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - zlepšenie autobusového spojenia s okolím - dobudovanie inžinierskych sietí na nedobudovaných miestach v obci - rekonštrukcia miestnych komunikácií - pozemkové úpravy - vytváranie podmienok a možností pre výstavbu domov a bytov - dobudovanie sietí v lokalite Smerdžonka 	<ul style="list-style-type: none"> - finančne náročné dobudovanie inžinierskych sietí - nevysporiadané územie v lokalite Smerdžonka

1.8.3 Životné prostredie a cestovný ruch

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - zachované čisté prírodné prostredie - podmienky pre zdravý spôsob života - v blízkosti obce sa nachádza centrum turistického ruchu v Zamagurí – Červený Kláštor - podmienky podporujúce rozvoj cestovného ruchu - potenciál pre rozvoj turizmu a agroturizmu - malá vzdialenosť k lyžiarskym strediskám (Poľana-Sosny, Ski Bachledova) - rozvoj areálu kúpeľov Smerdžonka - výhľady z okolitých kopcov - výskyt liečivých bylín - výskyt vzácnych živočíchov - spracovanie tuhých komunálnych odpadov - možnosti poľovníctva, rybárčenia, hubárčenia... 	<ul style="list-style-type: none"> - nízky počet poskytovateľov služieb - nezáujem občanov o tvorbu turisticky atraktívnych miest - slabá propagácia obce - nedostatočná spolupráca s okolitými obcami - absencia reštauračných služieb v obci - slabé skúsenosti obyvateľov s podnikaním v cestovnom ruchu - zakladanie „čiernych“ skládok - protipovodňová ochrana
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - Údržba a zatraktívnenie tratí pre horskú cyklistiku - realizácia agrofarmy - vytváranie pridanej hodnoty k vyššie spomenutým príležitostiam (súťaže na vytvorených okruhoch v horskej cyklistike, predaj výrobkov „z dvora“ a pod.) - následná prezentácia obce (príroda, okolie, možnosti...) - osвета o ochrane prírody a prostredia - zlepšenie triedenia odpadov - získanie financií na protipovodňovú ochranu formou polosuchého poldra využiteľného ešte na rybárčenie prípadne ako protipožiarná nádrž - vytvorenie a podpora viacerých menších „gazdov“ (SHR) pre lepšie obhospodarenie pôdy 	<ul style="list-style-type: none"> - nezáujem ľudí o vytváranie turisticky zaujímavých miest - nezáujem ľudí o vytváranie služieb v obci - stále obnovujúce sa čierne skládky - povodne - erózia pôdy v dôsledku nedostatočného obhospodarovania

1.8.4 Historické pamiatky a kultúra, občianska infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - rímsko-katolícky kostol sv. Jodoka - historicky prameň o Márii Bodorovskej, ktorú zavraždili bratrícke vojská v miestnom kostole a je pochovaná v obci - goralská kultúra - farnosť - dom smútku 	<ul style="list-style-type: none"> - stav detského ihriska - absencia šmýkačiek, preliezok a pod. (pre najmenších) - zaniknuté ľudové zvyky a obyčaje - ihrisko
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia domu smútku - výstavba nového ihriska, - vybudovanie oddychových zón (lavičiek, altánkov) - výstavba materskej školy - dobudovanie sociálneho zázemia ku kultúrnemu domu 	<ul style="list-style-type: none"> - okolie miestnych komunikácií je prevažne vo vlastníctve súkromných osôb čo môže brániť výstavbe oddychových zón - nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu rekonštrukcií obecného majetku - zánik ľudového (goralského) nárečia

1.9 Vyhodnotenie prieskumu verejnej mienky

Do prieskumu verejnej mienky boli zapojení občania obce a poslanci Obecného zastupiteľstva. Prieskum verejnej mienky sa vykonával čiastočne formou dotazníkov, ale vo väčšej miere osobnou komunikáciou. V prieskume boli oslovení osoby rôznych vekových kategórii, aby výsledky prieskumu vykazovali potreby obyvateľov od najmladších po najstarších. V nasledujúcom popise budú prezentované potreby, požiadavky a pocity obyvateľov zapojených do prieskumu verejnej mienky.

CHARAKTERISTIKA RESPONDENTA

Pohlavie

Z celkového počtu 36 oslovených bolo 22 žien a 14 mužov, čo v percentuálnom vyjadrení znamená 61,11% žien a 38,89 % mužov.

Vek

Tak ako je spomenuté vyššie oslovení boli respondenti vekovej kategórie 15 – 65 rokov. Nadpolovičnú väčšinu tvorili ľudia v rozmedzí 25 – 45 rokov.

Vzdelanie

Vzdelanostná štruktúra bola tak ako veková štruktúra respondentov veľmi rozmanitá. Najväčším zastúpením boli absolventi vyučený v odbore, menšiu časť tvorili absolventi stredných odborných škôl.

OBEC AKO MIESTO BÝVANIA

Spontánna reakcia na názov Lechnica

Drvivá väčšina si pojem Lechnica spája s miestom kde žijú oni a ich rodina. Ostatné odpovede na túto otázku sa rôznili – niekomu sa pri slove Lechnica vybavili Pieniny, iným Zamagurie či krásna príroda.

Dĺžka pobytu v obci

100 % respondentov žije v obci Lechnica od svojho narodenia.

Výhody bývania v Lechnici

Za výhody bývania v obci považujú respondenti predovšetkým pokoj a blízkosť prírody.

Nevýhody bývania v Lechnici

Tu sa respondenti vyjadrili obširnejšie. Hlavnou nevýhodou je nedostatok pracovných príležitostí nielen v obci, ale v celom Zamagurí. Ďalšími nevýhodami sú autobusové spojenia s okolím, dostupnosť služieb, vzdialenosť k okresnému mestu.

Možnosť výberu miesta bývania

Väčšina respondentov by bývanie v Lechnici nezamenila za inú obec, mesto či štát. Malá časť by chcela bývať bližšie k mestu, resp. prípadne v meste. Jeden respondent by si v prípade možnosti zvolil bývanie v zahraničí.

Atraktivita obce a kvalita života v obci

Za atraktívne považujú respondenti úroveň rekreačných služieb a možnosti oddychu, služby pre turistov. Naopak za neatraktívne považujú hlavne stav ciest.

OBEC AKO SOCIÁLNY PRIESTOR

Susedské vzťahy a spolupráca

Veľké percento opýtaných hodnotí susedské vzťahy a spoluprácu ako veľmi dobré. Zvyšná časť hodnotí susedské vzťahy neutrálne.

Zapájanie sa do diania v obci

Tu je percento záujmu o dianie v obci veľmi malé. Respondenti sa vyjadrili, že nepoznajú územný plán obce, nesledujú informácie o hospodárskom a sociálnom rozvoji, nezúčastňujú sa zasadaní Obecného zastupiteľstva. Pozitívom je, že sa občania zúčastňujú na podujatiach organizovaných obcou a pravidelne sa zúčastňujú volieb do miestnej samosprávy.

Celkové percentuálne hodnotenie obce

Respondenti zhodnotili svoju spokojnosť so životom v obci na 82 %

OBEC A JEJ ROZVOJ

Hodnotenie uplynulého obdobia

Respondenti hodnotia uplynulých 7 rokov skôr negatívne.

Najväčšie problémy

90 % odpovedí smeruje k nezamestnanosti, znečistenia obce miestnymi podnikateľmi so živočíšnou výrobou, erózia pôdy, ohrozenie povodňami, nevyužívanie turistického potenciálu, slabá dostupnosť do iných miest (autobusové spojenie)

Konkrétne návrhy

Realizácia detských šmýkačiek, podpora rozvoja turizmu, regulácia potoka, úprava a značenie turistických chodníkov,

Potenciál rozvoja

Respondenti vidia potenciál rozvoja predovšetkým na dobudovaní infraštruktúry (kanalizácia, voda, miestne komunikácie) a regulácii potoka. Tiež treba však uviesť, že obyvatelia si uvedomujú skrytý potenciál obce, ktorý sa dá využiť v hlavnej miere pre rozvoj turizmu vďaka okolitej prírode. Ďalším potenciálnym rozvojom obce vytváranie podmienok pre IBV.

Formulár 1 (Ú3): Metódy zapojenia verejnosti do spracovania PRO

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Verejné informačné tabule	áno		
Internetové stránky	áno	áno	áno
Obecné noviny			
Obecný rozhlas	áno		
Stretnutia s kľúčovými ľuďmi		áno	áno
Návšteva v území	áno	áno	áno
Verejné vypočutie			
Využitie miestnych ľudí na získavanie názorov	áno	áno	áno
Dotazník pre záujmové skupiny			
Dotazník pre širokú verejnosť	áno	áno	áno
Pracovné skupiny	áno	áno	áno
Nezávislí experti poskytujúci poradenské služby	áno	áno	áno

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Návrh

B-Strategická časť

Programu rozvoja obce

Rozvoj rôznych regiónov, od lokálnej po makroregionálnu úroveň, je nutné chápať, realizovať, uvažovať a posudzovať v čo možno najširších súvislostiach a väzbách, nie izolovane. Z tohto dôvodu je preto pre stanovenie rozvojovej stratégie obce nevyhnutné rešpektovať aj rôzne „nadradené“ stratégie, ktoré boli prijaté či už na nadnárodnej úrovni, na úrovni štátu alebo VÚC.

Na medzinárodnej úrovni je Slovenská republika viazaná najmä **Agendou 2030**. Ide o súhrn globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomické a sociálne nerovnosti alebo neudržateľnosť prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby sú komplexné a navzájom previazané problémy. Izolované zásahy a opatrenia preto strácajú účinnosť pri ich riešení. Agenda 2030 bola prijatá členskými štátmi Organizácie Spojených národov v roku 2015 a vyzýva štáty k spoločnému koordinovanému postupu pri riešení globálnych výziev. Táto Agenda 2030 bola prijatá najmä za účelom zabezpečenia udržateľného rozvoja vo svete. Obsahuje spolu 17 cieľov, ktorých plnenie je v záujme udržateľného rozvoja potrebné naplňať.

Implementácia Agendy 2030 je na Slovensku inštitucionálne rozdelená medzi Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a Ministerstvo zahraničných vecí SR. V konzultácii s odbornou verejnosťou bola Agenda 2030 na Slovensku premietnutá do užšieho súboru šiestich prioritných oblastí, ktoré zohľadňujú špecifiká Slovenska a ktoré budú základom ďalšej strategickej a koncepcnej práce. Sú nimi:

- *Vzdelanie pre dôstojný život,*
- *Smerovanie k znalostnej a environmentálnej udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí,*
- *Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia,*
- *Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy,*
- *Právny štát, demokracia a bezpečnosť,*
- *Dobré zdravie.*

Vyššie uvedené prioritné oblasti sa premietajú aj do opatrení regionálnej politiky, podporujúcich rozvoj jednotlivých regiónov Slovenska.

Strategická časť Programu rozvoja obce Lechnica na roky 2023-2030 nadväzuje na analytickú časť, ktorá predstavuje komplexnú analýzu územia. Táto časť PRO obsahuje stratégiu rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné špecifiká a danosti. Jej súčasťou je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, ako aj formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

2.1 Strategická vízia a strategický cieľ obce

Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, o tom, ako by mala obec vyzeráť. Je teda nástrojom na motiváciu, opisom ideálneho stavu, ktorý by sme chceli v budúcnosti dosiahnuť. Stanovuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na strednodobý časový horizont. Analýzou súčasného stavu obce, analýzou doteraz realizovaných a plánovaných projektov, na základe analýzy hlavných faktorov rozvoja a na základe funkcií, ktoré plní samospráva obce bola sformulovaná nasledovná **strategická vízia** obce Lechnica:

Obec Lechnica je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby.

Na dosiahnutie uvedenej strategickkej vízie bude potrebné naplniť hlavný cieľ rozvoja obce Lechnica na roky 2023-2030. **Hlavným cieľom** rozvoja obce je

„zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľadovaní životného prostredia obce“.

2.2 Stratégia rozvoja

Cieľom strategickkej časti programu je navrhnuť priority a opatrenia, ktoré budú viesť k naplneniu stanovenej vízie. Ide o návrh takých priorít a opatrení, ktorých riešenie je buď priamo v kompetencii obce alebo tiež takých, ktoré síce nie sú priamo v jej kompetencii, avšak obec ich dokáže svojou činnosťou a svojimi schopnosťami ovplyvniť žiaducim smerom.

Definovanie stratégie rozvoja obce vychádza najmä z detailného poznania jej vnútorného prostredia a z poznania potrieb obyvateľstva, pričom priamo nadväzuje na výsledky analýz. Stratégia vychádza zo základného predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy od národnej po regionálnu úroveň budú zabezpečovať koordinovaný prístup v záujme dosiahnutia realizácie plánovaných zmien a že bude existovať dobrá informovanosť kľúčových aktérov regionálneho rozvoja.

Stratégia rozvoja obce je spracovaná v súlade s **Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030**, ktorá plní úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja. Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 definuje (okrem iného) priority, ciele a nástroje podpory regionálneho rozvoja podľa typov regiónov, miest a obcí. Je v súlade s politikou súdržnosti Európskej únie v období 2021-2027, v rámci ktorej **Európska komisia zadefinovala 5 hlavných politických cieľov politiky súdržnosti:**

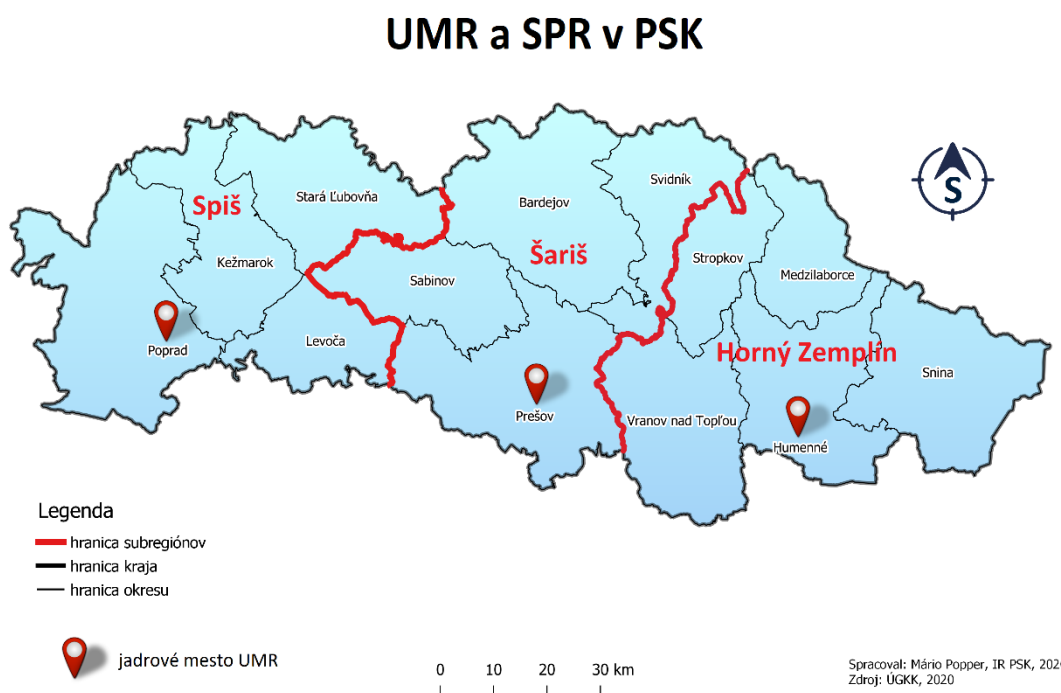
1. *Inteligentnejšia Európa* – inovatívna a inteligentná transformácia hospodárstva
2. *Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa*
3. *Prepojenejšia Európa* – mobilita a regionálna pripojiteľnosť IKT
4. *Sociálnejšia Európa* – vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv
5. *Európa bližšie k občanom* – udržateľný a integrovaný rozvoj mestských, vidieckych a pobrežných oblastí prostredníctvom miestnych iniciatív.

V novom programovom období (2021-2027) nastávajú v oblasti strategického plánovania a riadenia a implementácie eurofondov viaceré zásadné zmeny. Doposiaľ sa programy rozvoja obcí vypracúvali na úrovni VÚC a na úrovni obcí a miest (pričom obce mali možnosť vypracovať si spoločný program rozvoja obcí). Po novom sa do strategického plánovania pridáva ďalší „medzistupeň“. Tento nový medzistupeň predstavujú tzv. **Strategicko-plánovacie regióny (SPR)**, ktorých hranice zadefinuje príslušný VÚC a schváli ustanovená Rada partnerstva kraja. Pre každý SPR sa následne vypracúva špecifická stratégia, spracovaná vo forme **integrovanej územnej stratégie (IUS)** a obsahujúca špecifické ciele a operácie, vzťahujúce sa len na to-ktoré SPR. Cieľom je zabezpečiť adresnejšie operácie a podporu regiónom na medzistupni medzi regionálnou samosprávou (VÚC) a miestnou samosprávou (obce).

Tretí stupeň strategického plánovania budú stále tvoriť obce a mestá – tým je, samozrejme, ponechaná možnosť vypracovať si svoje vlastné PRO (ak nevyužijú možnosť vypracovať si svoj PRO ako súčasť spoločného programu rozvoja obcí). **Obec Lechnica** leží v Prešovskom samosprávnom kraji a v programovom období 2021-2027 je **súčasťou** strategicko-plánovacieho regiónu **SPR Spiš**.

Obrázok 11: Strategicko-plánovacie regióny (SPR) a územia udržateľného mestského rozvoja (UMR) na území Prešovského kraja, ustanovené v programovom období 2021-2027

Zdroj: www.po-kraj.sk

Zmena nastáva v rámci územného rozvoja. **Každý samosprávny kraj** na Slovensku a každé **územie udržateľného mestského rozvoja (UMR)**², zadefinované Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie, si v rámci svojho PHRSR (resp. integrovanej územnej stratégie)³ definuje tzv. **Integrované investičné balíčky (resp. integrované projektové balíčky)**. Tie pozostávajú z kľúčových projektov (ktorých realizácia je pre implementáciu daného projektového balíka kľúčová, nosná; bez nej by realizácia celého integrovaného balíka nemala zmysel a investície by neprinesli synergický efekt) a komplementárnych projektových balíkov (ktoré obsahujú indikatívne tematické projektové balíčky). Celý integrovaný projektový balík môže byť financovaný z rôznych zdrojov (napr. EŠIF, Plán obnovy, Fond pre spravodlivú transformáciu, tzv. Nórske fondy, úverové zdroje, vlastné zdroje, dotácie štátu a pod.). Tá časť integrovaného investičného balíka, ktorá bude financovaná len z EŠIF, sa nazýva **Integrovaná územná investícia (IUI, angl. skratka ITI)**.

Integrovaný územný rozvoj v rámci územného programu by už teda nemal byť realizovaný výlučne formou dopytovo-orientovaných projektov (ako tomu bolo doposiaľ). Časť IUI bude schvaľovaná Radou partnerstva daného VÚC (bez potreby vyhlasovania dopytovo-orientovaných výziev; výhodou tohto spôsobu schvaľovania bude, že najprv Rada partnerstva VÚC schváli konkrétny projektový zámer na realizáciu, takže žiadateľ bude mať istotu, že jeho projektový zámer určite získa financie na realizáciu; potom dostane úspešný žiadateľ čas na dopracovanie a dodanie všetkej potrebnej dokumentácie, ako napr. samotná projektová dokumentácia, územné rozhodnutie, stavebné povolenie a pod.; tento prístup môže teda potenciálne ušetriť žiadateľom množstvo financií, úsilia a času – keďže tí nebudú povinní mať pripravenú celú dokumentáciu už v čase podania žiadosti o NFP, ale až po jej schválení) a časť IUI sa bude stále implementovať formou dopytovo-orientovaných výziev, vyhlasovaných štátnymi orgánmi (rovnakým spôsobom ako tomu bolo doteraz).

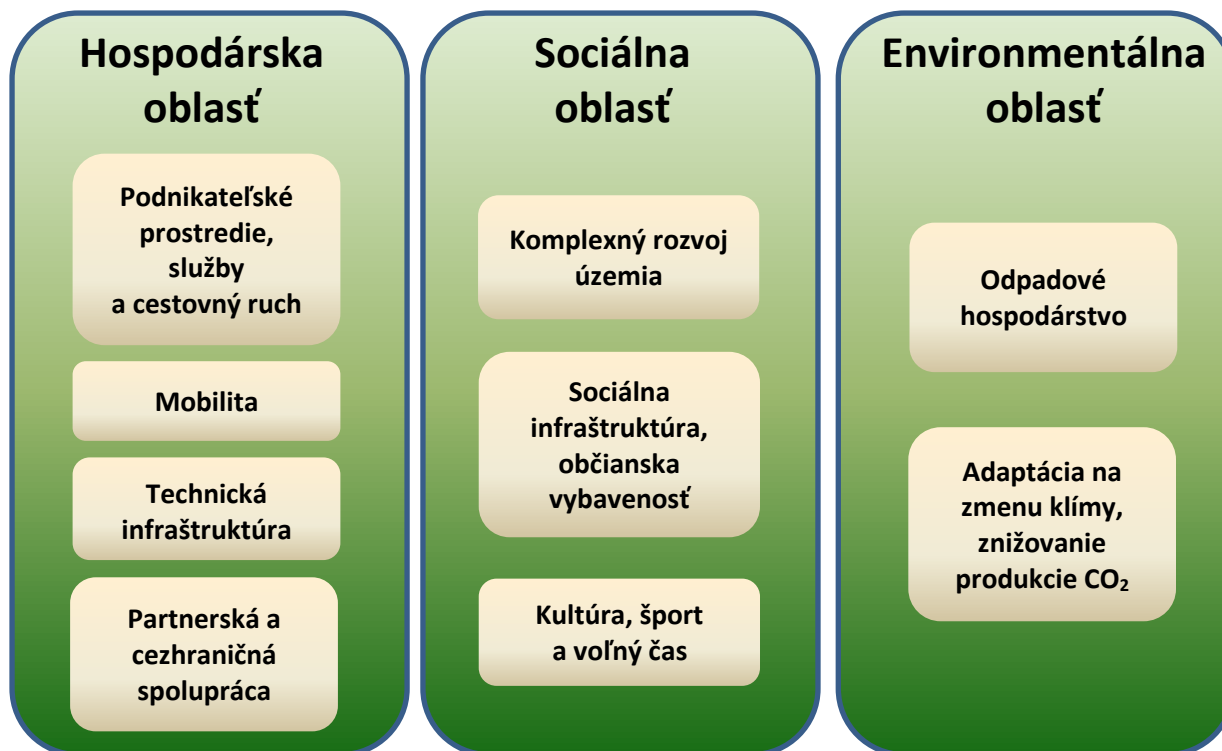
---

² nazývané aj „mestská funkčná oblasť“

³ v prípade VÚC ide o PHRSR (pričom IUS môže byť integrálnou súčasťou PHRSR kraja alebo samostatnou stratégiou). V prípade území UMR podľa toho, či sa daný UMR rozhodol vypracovať si integrovanú územnú stratégiu vo forme spoločného programu rozvoja obcí na základe § 8a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja alebo ako samostatnú stratégiu

Pre naplnenie strategickej vízie (pozri predchádzajúcu kapitolu) si teda obec Lechnica stanovila tri hlavné rozvojové oblasti a v rámci nich nasledovné priority:

- A.) **Hospodárska oblasť** – táto prioritná oblasť pozostáva zo 4 priorít: podnikateľské prostredie, služby a cestovný ruch (podpora malého a stredného podnikania, podpora miestnej hospodárskej základne, zavádzanie inovácií, rozvoj poľnohospodárstva, rozvoj digitalizácie, realizácia SMART riešení, skvalitňovanie verejných služieb, rozvoj turistickej infraštruktúry), mobilita (rekonštrukcia starých a výstavba nových miestnych komunikácií a chodníkov), technická infraštruktúra (dobudovanie technickej vybavenosti obce – vodovod, kanalizácia a partnerská spolupráca (spolupráca s partnerskými obcami).
- B.) **Sociálna oblasť** – prioritná oblasť pozostávajúca z 3 rozvojových priorít: komplexný rozvoj územia (realizácia projektu pozemkových úprav, podpora bývania v obci, príprava pozemkov na IBV), sociálna infraštruktúra, občianska vybavenosť (skvalitnenie občianskej vybavenosti, rekonštrukcia budov vo vlastníctve obce, podpora sociálnych služieb a komunitného rozvoja) a kultúra, šport a voľný čas (rekonštrukcia a výstavba športových a oddychových zariadení, podpora kultúrnych a športových podujatí a telies).
- C.) **Environmentálna oblasť** – tretia prioritná oblasť pozostáva z 2 rozvojových priorít: odpadové hospodárstvo (podpora triedeného zberu, zvyšovanie úrovne vytriedenia komunálnych odpadov) a adaptácia na zmenu klímy, znižovanie produkcie CO₂ (realizácia protipovodňových opatrení, zelených a modrých investícií, zvyšovanie biodiverzity, využívanie obnoviteľných zdrojov energie).

Prostredníctvom týchto troch prioritných oblastí a definovaných priorit, ktoré sú v programovej časti dokumentu rozpracované do jednotlivých opatrení, projektov a aktivít, bude obec naplňať definovanú strategickú víziu rozvoja. Splnením jednotlivých cieľov a stanovených opatrení bude zabezpečovať zvyšovanie kvality života svojich obyvateľov.

Formulár 2 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov

Vízia			
„Obec Lechnica je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby“			
Hlavný cieľ			
„zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľadovaní životného prostredia obce“			
Prioritná oblasť	Hospodárska	Sociálna	Environmentálna
Strategický cieľ	Rozvíjať vnútorný potenciál územia, založený na podpore miestneho hospodárstva a vybudovanej dopravnej a technickej infraštruktúry	Podporovať skvalitňovanie občianskej vybavenosti a zabezpečovať pre obyvateľov dôstojné podmienky spoločenského vyžitia	Zabezpečiť pre obyvateľov obce ako aj jej návštevníkov kvalitné životné prostredie
Priority	<ul style="list-style-type: none"> • Podnikateľské prostredie, služby a cestovný ruch • Mobilita • Technická infraštruktúra • Partnerská a cezhraničná spolupráca 	<ul style="list-style-type: none"> • Komplexný rozvoj územia • Sociálna infraštruktúra, občianska vybavenosť • Kultúra, šport a voľný čas 	<ul style="list-style-type: none"> • Odpadové hospodárstvo • Adaptácia na zmenu klímy, znižovanie produkcie CO₂
Opatrenia	1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov 1.2 Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb 1.3 Budovanie turistickej infraštruktúry 1.4 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry 1.5 Zlepšenie technickej vybavenosti obce 1.6 Spolupráca s partnerskými obcami	2.1 Tvorba možností pre komplexný rozvoj územia 2.2 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti 2.3 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít 2.4 Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času 2.5 Podpora spoločenského a kultúrneho života	3.1 Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov 3.2 Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry 3.3 Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity 3.4 Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE

Zdroj: vlastné spracovanie

C-Programová časť

Programu rozvoja obce

Programová časť PRO nadväzuje na strategickú časť a obsahuje opatrenia a projekty na zabezpečenie realizácie programu rozvoja, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti na úrovni opatrení a aktivít. Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

3.1 Opatrenia, projekty a aktivity podľa prioritných oblastí

V strategickej časti zadefinované priority v rámci troch prioritných oblastí (hospodárskej, sociálnej, environmentálnej) obsahujú viaceré opatrenia, pričom každé opatrenie pozostáva z jedného alebo viacerých konkrétnych projektov/aktivít. Tie sú plne v súlade s 5 hlavnými politickými cieľmi politiky súdržnosti Európskej únie na programové obdobie 2021-2027. Realizácia projektov/aktivít v rámci zadefinovaných opatrení podporí **inteligentnú transformáciu hospodárstva**, napomôže **prechodu na ekologickejšiu nízkouhlíkovú Európu**, posilní **mobilitu a digitalizáciu**, prispeje k budovaniu **sociálnejšej Európy** a posilní **miestny rozvoj** (samozrejme, myslí sa tu realizácia projektov/aktivít na území obce – pričom tieto projekty/aktivity svojím malým dielom napomôžu realizácii systémových zmien v celoslovenskom a európskom meradle).

Všetky projekty a aktivity, ktoré samospráva plánuje v strednodobom horizonte realizovať, sú uvedené v nasledujúcom formulári. Konkrétne činnosti, ktoré samospráva plánuje realizovať formou projektového zámeru, sú v tomto aj v ďalších formulároch uvedené ako „**Projekt**“. Činnosti, ktoré sa neplánujú realizovať formou projektového zámeru (resp. nie je potrebné realizovať ich ako projekt; spravidla ide „jednoduchšie“, menej náročné činnosti), sú uvedené ako „**Aktivita**“.

Všetky projekty a aktivity, ktoré sú v tomto PRO zadefinované, môžu byť realizované v rámci **integrovanej projektových balíkov**, zadefinovaných či už v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (**PHRSR VÚC Prešov**) alebo v integrovanej územnej stratégii SPR Spiš (**IUS SPR Spiš**); môžu byť taktiež zahrnuté medzi **integrovane územné investície** (financované z EŠIF).

Formulár 3 (P1): Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí

Prioritná oblasť 1 – HOSPODÁRSKA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov	<p>Aktivita: 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci</p> <ul style="list-style-type: none"> - príprava pozemkov, budov, priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj existujúcich podnikateľských aktivít - prenájom obecných pozemkov a budov - podpora subjektov lesného hospodárstva a zhodnocovania drevnej hmoty - podpora poľnohospodárskych subjektov <p>Aktivita: 1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov</p> <ul style="list-style-type: none"> - zavádzanie nových produktov, zlepšených procesov, využívanie nových materiálov, zlepšovanie výrobných metód

<p>1.2 Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb</p>	<p>Aktivita: 1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizácia podporných aktivít pri zavádzaní digitálnych riešení do spoločnosti (napr. v doprave, cestovnom ruchu, odpadovom hospodárstve, vo výrobných procesoch, pri poskytovaní elektronických služieb občanom a pod.) <p>Aktivita: 1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizácia vzdelávacích aktivít pre zamestnancov pracujúcich v podnikoch a verejnej správe a pre miestnych obyvateľov
<p>1.3 Budovanie turistickej infraštruktúry</p>	<p>Aktivita: 1.3.1 Obnova lyžiarskeho vleku v lokalite Smerdžonka</p> <ul style="list-style-type: none"> - technická rekonštrukcia vleku <p>Aktivita: 1.3.2 Budovanie oddychovej turistickej infraštruktúry na území obce (altánky, lavičky, informačné tabule...)</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba podporných turistických zariadení a turistickej infraštruktúry v extraviláne aj intraviláne obce
<p>1.4 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry</p>	<p>Aktivita: 1.4.1 Rekonštrukcia miestnej komunikácie "na hornom konci"</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie asfaltového povrchu miestnej komunikácie <p>Aktivita: 1.4.2 Rekonštrukcia miestnej komunikácie v lokalite Smerdžonka</p> <ul style="list-style-type: none"> - obnova poškodeného povrchu miestnej komunikácie <p>Aktivita: 1.4.3 Výstavba chodníka pre chodcov v lokalite Smerdžonka</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba chodníka popri komunikácii
<p>1.5 Zlepšenie technickej vybavenosti obce</p>	<p>Projekt: 1.5.1 Dobudovanie verejnej kanalizácie a vodovodu</p> <ul style="list-style-type: none"> - osadenie vodovodného a kanalizačného potrubia v časti obce smerom od mosta na juh
<p>1.6 Spolupráca s partnerskými obcami</p>	<p>Aktivita: 1.6.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvoj spolupráce s partnerskými obcami/mestami

Prioritná oblasť 2 – SOCIÁLNA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
<p>2.1 Tvorba možností pre komplexný rozvoj územia</p>	<p>Projekt: 2.1.1 Realizácia komplexného projektu pozemkových úprav v katastri obce</p> <ul style="list-style-type: none"> - v spolupráci so štátnou správou realizácia projektu komplexných pozemkových úprav v extraviláne obce <p>Projekt: 2.1.2 Komplexná príprava lokality IBV Nad rybníkom</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysporiadanie vlastníckych vzťahov, príprava parciel - výstavba dopravných a inžinierskych sietí <p>Aktivita: 2.1.3 Realizácia prípravných prác v záujme vybudovania ďalšej lokality na výstavbu rodinných domov - IBV Ogrod</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizácia úvodných prípravných prác na IBV Ogrod <p>Projekt: 2.1.4 Prestavba budovy obecného úradu na budovu na bývanie</p> <ul style="list-style-type: none"> - komplexná stavebno-technická rekonštrukcia budovy obecného úradu za účelom zriadenia bytových jednotiek
<p>2.2 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti</p>	<p>Aktivita: 2.2.1 Dobudovanie hasičskej zbrojnice</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokončenie stavebných prác na hasičskej zbrojnici <p>Aktivita: 2.2.2 Obnova obecného cintorína - 3. etapa (oprava Domu smútku)</p> <ul style="list-style-type: none"> - obnova budovy Domu smútku (výmena otvorových výplní, rekonštrukcia omietok, obstaranie chladničky a pod.) <p>Projekt: 2.2.3 Výstavba budovy materskej školy</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba úplne novej budovy materskej školy za účelom sprístupnenia predprimárneho vzdelávania v kvalitných priestoroch pre deti z Lechnice, Červeného Kláštora, príp. aj okolitých obcí
<p>2.3 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít</p>	<p>Aktivita: 2.3.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP</p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupráca obce s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny pri realizácii projektov na úseku aktívnych opatrení trhu práce <p>Projekt: 2.3.2 Výstavba zariadenia sociálnych služieb (domov sociálnych služieb, zariadenie pre seniorov alebo zariadenie opatrovateľskej služby)</p> <ul style="list-style-type: none"> - na základe aktuálnej situácie, čo najlepšej ekonomickej návratnosti investície a v záujme zabezpečenia nových pracovných miest výstavba zariadenia sociálnych služieb

<p>2.4 Skvalitnenie ponuky športového využitia a trávenia voľného času</p>	<p>Projekt: 2.4.1 Výstavba multifunkčného ihriska v lokalite IBV Nad rybníkom</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie moderných a kvalitných exteriérových priestorov na realizáciu rôznych športových aktivít, vrátane doplnkového vybavenia (chladenie ľadovej plochy, šatne, sociálne zariadenia, osvetlenie, mantinely a pod.)
<p>2.5 Podpora spoločenského a kultúrneho života</p>	<p>Aktivita: 2.5.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí</p> <ul style="list-style-type: none"> - podpora kultúrnych podujatí - podpora športových podujatí - podpora miestnych kultúrnych a športových telies
<p>Prioritná oblasť 3 – ENVIRONMENTÁLNA</p>	
<p>Opatrenie</p>	<p>Projekt/Aktivita</p>
<p>3.1 Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov</p>	<p>Aktivita: 3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvýšenie efektivity triedeného zberu odpadov - rozšírenie možností zberu tzv. zeleného biologicky rozložiteľného a kuchynského odpadu z domácností - rozširovanie ponuky triedeného zberu o ďalšie druhy odpadov <p>Aktivita: 3.1.2 Obstaranie nádob na triedený zber odpadu</p> <ul style="list-style-type: none"> - obstaranie vhodných nádob na triedený zber jednotlivých zložiek odpadu
<p>3.2 Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry, zelené a modré investície</p>	<p>Projekt: 3.2. Výstavba protipožiarnej nádrže (polosuchého poldra) nad obcou</p> <ul style="list-style-type: none"> - vykonanie potrebných terénnych úprav, prehradenie doliny, výstavba priehradného telesa za účelom zvýšenia ochrany obce pred povodňami a zabezpečenia dostatočného množstva požiarnej vody pre prípad požiaru
<p>3.3 Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity</p>	<p>Aktivita: 3.3.1 Údržba a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách, výsadba stromov a krov</p> <ul style="list-style-type: none"> - výkon starostlivosti o verejnú zeleň - výsadba novej zelene (stromy, kríky, tráva, kvety a pod.) za účelom rozširovania zelených plôch v intraviláne obce <p>Aktivita: 3.3.2 Realizácia ďalších adaptačných opatrení a opatrení na zvyšovanie biodiverzity v sídelnom prostredí</p> <ul style="list-style-type: none"> - v spolupráci rôznymi subjektmi realizácia rôznych ďalších adaptačných opatrení, ako napr. dažďová záhrada, hmyzí hotel, včelia záhrada, vodná fontána, zelené parkovisko a pod.

<p>3.4 Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE</p>	<p>Aktivita: 3.4.1 <i>Výstavba fotovoltaických elektrární na strechách obecných budov</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - osadenie príslušnej techniky na výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie <p>Aktivita: 3.4.2 <i>Podpora využívania obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie vo verejných budovách a na verejných plochách</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - realizácia ďalších podporných krokov na využívanie OZE a AZE (napr. výmena kotlov a pod.)
---	--

Zdroj: Obecný úrad Lechnica, vlastné spracovanie

Návrh

3.2 Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PRO. Ukazovatele výsledkov a dopadov pre PRO obce sú spracované v nasledujúcom formulári. Rozdelené sú do troch kategórií:

- ukazovatele výstupu – práce, tovary a služby, financované počas realizácie aktivít projektu,
- ukazovatele výsledku – okamžitý efekt realizácie aktivít projektu, príp. služby poskytnuté cieľovej skupine,
- ukazovatele dopadu – dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu.

Východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov v rámci hodnotenia dopadov pre PRO obce boli stanovené spravidla ako nulové v roku 2023, cieľové hodnoty boli stanovené pre roky 2026 a 2030.

Formulár 4 (P2): Zoznam merateľných ukazovateľov v rámci jednotlivých opatrení PRO

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota		Cieľová hodnota	
				2023	2026	2030	
Hospodárska oblasť							
Opatrenie 1.1. - Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov							
Výsledok	Podpora podnikateľa	OcÚ	počet / rok	0	3	3	
Opatrenie 1.2. - Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb							
Výstup	Realizované digitálne riešenia	OcÚ, zamestnávateľa	počet	0	3	5	
Opatrenie 1.3. - Budovanie turistickej infraštruktúry							
Výstup	Obnovený lyžiarsky vlek	OcÚ	objekt	0	0	1	
Výstup	Dobudovaný a osadený mobiliár	OcÚ	súbor objektov	0	1	1	
Výsledok	Vyšší počet turistov v obci	OcÚ	%	0	10	30	
Opatrenie 1.4. - Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry							
Výstup	Obnovená miestna komunikácia "na hornom konci"	OcÚ	objekt	0	0	1	

Výstup	Obnovená miestna komunikácia v lokalite Smerdžonka	OcÚ	objekt	0	0	1
Výstup	Vybudovaný chodník v lokalite Smerdžonka	OcÚ	objekt	0	0	1
Opatrenie 1.5. - Zlepšenie technickej vybavenosti obce						
Výsledok	Dobudovaná vodovodná a kanalizačná sieť	OcÚ	súbor objektov	0	1	1
Opatrenie 1.6. - Spolupráca s partnerskými obcami						
Výsledok	Podporené partnerské projekty	OcÚ	počet	0	3	5
Sociálna oblasť						
Opatrenie 2.1. - Tvorba možností pre komplexný rozvoj územia						
Výsledok	Zrealizovaný komplexný PPÚ v extraviláne	OcÚ	súbor aktivít	0	0	1
Výsledok	Lokalita IBV Nad rybníkom komplexne pripravená na výstavbu RD	OcÚ	súbor aktivít	0	0	1
Výsledok	Realizované prípravné práce pre lokalitu IBV Ogorod	OcÚ	súbor aktivít	0	0	1
Výsledok	Vybudované 4 nové byty v budove OcÚ	OcÚ	počet bytov	0	0	4
Dopad	Vyššie príjmy obce z podielových daní z dôvodu vyššieho počtu obyvateľov	OcÚ	%	0	15	40
Opatrenie 2.2. - Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti						
Výstup	Dobudovaná hasičská zbrojnica	OcÚ	objekt	0	1	1
Výsledok	Obnovený Dom smútku	OcÚ	objekt	0	1	1
Výsledok	Vybudovaná nová materská škola s kapacitou 40 detí	OcÚ	objekt	0	1	1
Opatrenie 2.3. - Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít						
Výsledok	Osoby zamestnané cez projekty AOTP	OcÚ	počet	0	1	2
Výsledok	Vybudované zariadenie sociálnych služieb	OcÚ	kapacita	0	0	15
Opatrenie 2.4. - Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času						
Výstup	Vybudované multifunkčné ihrisko	OcÚ	objekt	0	1	1
Opatrenie 2.5. - Podpora spoločenského a kultúrneho života						
Výsledok	Zrealizované kultúrne a športové podujatia	OcÚ	počet/rok	0	5	5
Výsledok	Podporené subjekty	OcÚ	počet/rok	0	2	2
Environmentálna oblasť						

Opatrenie 3.1. - Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov						
Výsledok	Skvalitnený systém zberu odpadov	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Výstup	Obstarané nádoby na triedený odpad	OcÚ	počet	0	20	20
Výsledok	Úroveň vytriedenia odpadov	OcÚ	%	80	85	90
Opatrenie 3.2. - Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry						
Výsledok	Územie obce chránené pred povodňami a požiarimi	OcÚ	súbor aktivít	0	0	1
Opatrenie 3.3. - Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity						
Výstup	Revitalizovaná zeleň na verejných priestranstvách	OcÚ	súbor objektov	0	1	1
Výstup	Realizované ďalšie adaptačné opatrenia	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Opatrenie 3.4. - Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE						
Výstup	Osadené fotovoltaické panely na obecných budovách	OcÚ	súbor objektov	0	0	1
Výsledok	Nižšia spotreba energie v budovách	OcÚ	%	0	30	60

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad Lechnica, vlastné spracovanie

D-Realizačná časť

Programu rozvoja obce

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov. Realizačná časť obsahuje:

- akčný plán,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PRO,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PRO k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PRO.

4.1 Akčný plán obce

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností/projektov/aktivít súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno-ekonomického rozvoja. Tento plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov a aktivít. Obsahuje predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie a predpokladanú (odhadovanú) výšku zdrojov na ich realizáciu.

Formulár 5 (R1): Akčný plán

Opatrenie, projekt/aktivita	Odhadovaný termín realizácie	Financovanie (tis. eur)	Zodpovedný
HOSPODÁRSKA OBLASŤ			
PRIORITA: PODNIKATEĽSKÉ PROSTREDIE, SLUŽBY A CESTOVNÝ RUCH			
Opatrenie 1.1: Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov			
Aktivita: 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci	od 2023 priebežne	2,40	obec
Aktivita: 1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov	od 2023 priebežne	1,60	obec, firmy
Opatrenie 1.2: Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb			
Aktivita: 1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby	od 2023 priebežne	3,20	obec, firmy
Aktivita: 1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce	od 2023 priebežne	1,60	obec
Opatrenie 1.3: Budovanie turistickej infraštruktúry			
Aktivita: 1.3.1 Obnova lyžiarskeho vleku v lokalite Smerdžonka	2026-2029	30,00	obec
Aktivita: 1.3.2 Budovanie oddychovej turistickej infraštruktúry na území obce (altánky, lavičky, informačné tabule...)	2023-2026	20,00	obec
PRIORITA: MOBILITA			
Opatrenie 1.4: Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry			
Aktivita: 1.4.1 Rekonštrukcia miestnej komunikácie "na hornom konci"	2025-2028	70,00	obec

Aktivita: 1.4.2 Rekonštrukcia miestnej komunikácie v lokalite Smerdžonka	2026-2029	15,00	obec
Aktivita: 1.4.3 Výstavba chodníka pre chodcov v lokalite Smerdžonka	2026-2029	40,00	obec
PRIORITA: TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA			
Opatrenie 1.5: Zlepšenie technickej vybavenosti obce			
Projekt: 1.5.1 Dobudovanie verejnej kanalizácie a vodovodu	2023-2024	220,00	obec
PRIORITA: PARTNERSKÁ A CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA			
Opatrenie 1.6: Spolupráca s partnerskými obcami			
Aktivita: 1.6.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce	od 2023 priebežne	4,00	obec
SOCIÁLNA OBLASŤ			
PRIORITA: KOMPLEXNÝ ROZVOJ ÚZEMIA			
Opatrenie 2.1: Tvorba možností pre komplexný rozvoj územia			
Projekt: 2.1.1 Realizácia komplexného projektu pozemkových úprav v katastri obce	2023-2028	380,00	Okresný úrad Kežmarok, obec
Projekt: 2.1.2 Komplexná príprava lokality IBV Nad rybníkom	2023-2030	100,00	obec, súkromní vlastníci
Aktivita: 2.1.3 Realizácia prípravných prác v záujme vybudovania ďalšej lokality na výstavbu rodinných domov - IBV Ogorod	2028-2030	20,00	obec
Projekt: 2.1.4 Prestavba budovy obecného úradu na budovu na bývanie	2028-2030	250,00	obec
PRIORITA: SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA, OBČIANSKA VYBAVENOSŤ			
Opatrenie 2.2: Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti			
Aktivita: 2.2.1 Dobudovanie hasičskej zbrojnice	2023-2024	15,00	obec, hasiči
Aktivita: 2.2.2 Obnova obecného cintorína - 3. etapa (oprava Domu smútku)	2023-2026	20,00	obec
Projekt: 2.2.3 Výstavba budovy materskej školy	2023-2025	700,00	obec
Opatrenie 2.3: Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít			
Aktivita: 2.3.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP	od 2023 priebežne	8,00	obec, UPSVaR
Projekt: 2.3.2 Výstavba zariadenia sociálnych služieb (domov sociálnych služieb, zariadenie pre seniorov alebo zariadenie opatrovateľskej služby)	2026-2029	800,00	obec
PRIORITA: KULTÚRA, ŠPORT A VOĽNÝ ČAS			
Opatrenie 2.4: Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času			
Projekt: 2.4.1 Výstavba multifunkčného ihriska v lokalite IBV Nad rybníkom	2023-2026	300,00	obec
Opatrenie 2.5: Podpora spoločenského a kultúrneho života			
Aktivita: 2.5.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies	od 2023 priebežne	40,00	obec

ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ			
PRIORITA: ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO			
Opatrenie 3.1: Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov			
Aktivita: 3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov	2024-2025	5,00	obec
Aktivita: 3.1.2 Obstaranie nádob na triedený zber odpadu	2025-2026	15,00	obec
PRIORITA: ADAPTÁCIA NA ZMENU KLÍMY, ZNIŽOVANIE PRODUKCIE CO₂			
Opatrenie 3.2: Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry			
Projekt: 3.2.1 Výstavba protipožiarnej nádrže (polosuchého poldra) nad obcou	2024-2030	400,00	obec
Opatrenie 3.3: Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity			
Aktivita: 3.3.1 Údržba a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách, výsadba stromov a krov	2024-2030	30,00	obec
Aktivita: 3.3.2 Realizácia ďalších adaptačných opatrení a opatrení na zvyšovanie biodiverzity v sídelnom prostredí	2025-2028	20,00	obec
Opatrenie 3.4: Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE			
Aktivita: 3.4.1 Výstavba fotovoltaických elektrární na strechách obecných budov	2025-2028	100,00	obec
Aktivita: 3.4.2 Podpora využívania obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie vo verejných budovách a na verejných plochách	2024-2030	80,00	obec

Zdroj: vlastné spracovanie

4.2 Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PRO

Vypracovaním a schválením tohto programu rozvoja plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky, ktorým je princíp programovania. Implementácia navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať konkrétnych ľudí, ktorí budú tieto projekty/aktivity uskutočňovať od začiatku do konca a ktorí za nich budú aj zodpovední. Vzhľadom na poddimenzovanosť samosprávy z aspektu ľudských zdrojov sa predpokladá, že niektoré projekty/aktivity bude potrebné realizovať v spolupráci s externými poradcami, odborníkmi, príp. špecializovanými firmami.

V systéme riadenia a implementácie PRO je **Riadiacim orgánom** na úrovni obce obecný úrad prostredníctvom starostu obce. Ten zodpovedá za systém riadenia PRO, ako aj za systém čerpania získaných dotácií, použitia úverových zdrojov a v prípade získania pomoci zo štrukturálnych fondov aj za čerpanie tejto pomoci. Obecné zastupiteľstvo plní úlohu **Monitorovacieho výboru**. **Orgánom auditu** je hlavný kontrolór a príslušná komisia OcZ, ak je zriadená. Funkciu **Platobného orgánu** vykonáva ekonomické oddelenie OcÚ a príslušné oddelenia OcÚ plnia funkciu **Sprostredkovateľského orgánu**. PRO ako aj všetky jeho zmeny a doplnky schvaľuje obecné zastupiteľstvo (Inštitút priestorového plánovania, 2016).

Administratívne zabezpečenie realizácie tohto programu je teda nevyhnutnou podmienkou jeho plnenia. Realizácia si však bude vyžadovať pravidelnú systematickú prácu. Z tohto dôvodu sa odporúča zriadiť pri obecnom zastupiteľstve komisiu strategického rozvoja. Táto komisia by vystupovala ako poradný orgán, ktorého úlohou by bolo vypracovať a posúdiť Správu o realizácii PRO, stav finančného čerpania prostriedkov, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PRO a zúčastňovať sa dôležitých stretnutí, týkajúcich sa rozvoja obce. V prípade potreby by táto komisia mala za úlohu prehodnotiť plán na ďalšie obdobie, eventuálne doplniť úlohy a opatrenia, ktoré neboli uvedené v tomto programe a pod.

Samospráva tak bude raz ročne získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PRO za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia. Obecné zastupiteľstvo vo vzťahu k realizácii PRO berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PRO a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Úlohou obecného zastupiteľstva je taktiež schvaľovanie spolufinancovania pripravovaných projektov. Obecné zastupiteľstvo teda každoročne schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o prípadných zmenách a aktualizácii programu.

4.3 Stručný popis komunikačnej stratégie

Súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PRO budú, či už z dôvodu povinného informovania a publicity (najmä pri projektoch financovaných z EŠIF) alebo v rámci komunikácie medzi obcou a cieľovými skupinami pri príprave a realizácii projektov, rôzne formy komunikácie. V prípade realizácie projektov z EŠIF budú v záujme informovania verejnosti osadené informačné tabule, príp. budú organizované úvodné a záverečné konferencie, semináre, workshopy, rôzne informačné stretnutia a pod.

V podmienkach obce prebieha komunikácia predovšetkým osobným stykom verejnosti a záujmových skupín s jej volenými orgánmi a zamestnancami. Významným komunikačným kanálom najmä pre mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľstva je webová stránka obce. Staršie vekové kategórie uprednostňujú najmä obecný rozhlas, úradnú tabuľu a osobné podanie. Ďalším nástrojom komunikácie budú pozvánky na priamu účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Prostredníctvom uvedených komunikačných kanálov bude až do ukončenia platnosti PRO prebiehať neustála komunikácia s obyvateľmi týkajúca sa realizácie tohto Programu rozvoja obce.

4.4 Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom systému monitorovania a hodnotenia je získavanie informácií o reálnom plnení PRO a o jeho prípadnom negatívnom vývoji. Dôsledkom dobrého nastavenia systému monitorovania a hodnotenia bude prípadná zmena spôsobu realizácie, podľa potreby aj definovanie a prijatie nových opatrení. Ako už bolo spomenuté vyššie, samospráva bude raz ročne (do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu, kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PRO za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia.

Monitorovanie Programu rozvoja sa teda bude vykonávať priebežne počas celého trvania PRO až do ukončenia jeho platnosti. Tento proces bude vychádzať z údajov uvedených vo Formulári P2 – ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu projektu. Výstupom monitorovania PRO bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou môže byť aj prípadná monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v rámci implementácie projektov z EŠIF. Za prípravu monitorovacej správy konkrétneho projektu bude zodpovedať jeho garant podľa povahy projektu. Za prípravu monitorovacej správy PRO bude zodpovedať samospráva obce – či už prostredníctvom starostu obce, hlavného kontrolóra, poslancov, zriadenej komisie strategického rozvoja, zamestnancov obecného úradu, príp. inej poverenej osoby.

Formulár 6 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PRO počas jeho platnosti 2023-2030		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania / periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2025	podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	v prípade potreby	kontrola súladu programu s reálnou situáciou
Tematické hodnotenie časti PRO	2026	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	v prípade potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov; pri návrhu na revíziu PRO
Ad hoc hodnotenie celého PRO alebo jeho časti	2023-2030	na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

Zdroj: vlastné spracovanie

E-Finančná časť

Programu rozvoja obce

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PRO,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

5.1 Indikatívny finančný plán

Výška potrebných finančných prostriedkov je v tomto PRO uvedená pri jednotlivých projektoch a opatreniach. Uvedené sumy sú stanovené odhadom, keďže bez spracovania projektovej dokumentácie nie je možné ex-ante určiť predpokladanú sumu, potrebnú na realizáciu projektu. Navyše, táto suma sa ešte mení po realizácii verejného obstarávania. Pri rozhodovaní o financovaní jednotlivých projektov sa bude prihliadať na ich dôležitosť a na ich prínos pre rozvoj obce. Niektoré projekty/aktivity sa budú môcť realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, iné si však budú vyžadovať náročnejšie zdroje z hľadiska finančného aj personálneho zabezpečenia.

Potenciálne zdroje, ktoré sa samospráva môže snažiť získať na realizáciu opatrení a aktivít uvedených v tomto PRO, sú najmä:

- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov (napr. Environmentálny fond, ŠFRB),
- financovanie z národných projektov (napr. úrady práce, soc. vecí a rodiny - AOTP),
- rozpočet samosprávneho kraja,
- európske štrukturálne a investičné fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- Svetová banka,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR,
- sponzorské dary podnikateľov, súkromných osôb, neziskového sektora a pod.,
- vlastné zdroje (rozpočet obce).

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného Programu rozvoja je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Formulár 7 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia

Oblasť	rok								Spolu (tis. €)
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Hospodárska	18,60	211,30	19,50	34,10	57,70	34,40	29,20	3,00	407,80
Sociálna	86,00	209,00	827,00	225,00	143,00	429,00	573,00	141,00	2 633,00
Environmentálna	4,00	26,00	48,00	211,00	73,00	99,00	84,00	105,00	650,00
SPOLU (tis. €)	108,60	446,30	894,50	470,10	273,70	562,40	686,20	249,00	3 690,80

Zdroj: vlastné spracovanie

5.2 Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Financovanie jednotlivých projektov sa bude realizovať z viacerých zdrojov, pričom závisieť bude od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb. Financovanie sa tak bude opierať o zdroje obce, o národné zdroje, o zdroje z EŠIF, VÚC, o súkromné a ďalšie zdroje.

Intervenčná matica predstavuje odhad objemu potrebných zdrojov na realizáciu jednotlivých projektových zámernov. Finálna podoba a konkrétna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie a vychádzať bude najmä z procesu verejného obstarávania.

Formulár 8 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica

Viaczdrojové financovanie (tis. eur)								
Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje	Iné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu		
Opatrenie 1.1	4,00				4,00	4,00		
Opatrenie 1.2	4,80				4,80	4,80		
Opatrenie 1.3	50,00	42,50	5,00		2,50	50,00		
Opatrenie 1.4	125,00	106,25	12,50		6,25	125,00		
Opatrenie 1.5	220,00	220,00				220,00		
Opatrenie 1.6	4,00			2,00	2,00	4,00		
Opatrenie 2.1	750,00	20,00	617,50		112,50	750,00		
Opatrenie 2.2	735,00	717,00	2,00		16,00	735,00		
Opatrenie 2.3	808,00	680,00	84,00		44,00	808,00		
Opatrenie 2.4	300,00	255,00	30,00		15,00	300,00		
Opatrenie 2.5	40,00	10,00		15,00	15,00	40,00		
Opatrenie 3.1	20,00		10,00		10,00	20,00		
Opatrenie 3.2	400,00	340,00	40,00		20,00	400,00		
Opatrenie 3.3	50,00	42,50	5,00		2,50	50,00		
Opatrenie 3.4	180,00	153,00	18,00		9,00	180,00		
SPOLU	3 690,80	2 586,25	824,00	17,00	263,55	3 690,80	0,00	0,00

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Finančný rámec na realizáciu PRO pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty a aktivity PRO na celé jeho obdobie. Obsahuje podrobné členenie predpokladaných finančných zdrojov, potrebných na realizáciu jednotlivých projektov.

Formulár 9 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PRO

Číslo opatrenia	Kód a názov projektu/aktivity	Klasifikácia stavieb - trieda	Hlavný ukazovateľ-výsledku, dopadu	Termín začatia a ukončenia realizácie projektu / aktivity	RN Spolu (tis. eur)	Verejné zdroje celkom	Verejné zdroje		Súkromné zdroje	Úverové zdroje	EIB príspevok (informatívne)	Iné zdroje
				rok			a=b+e+f+g+h	b=c+d				
I. Hospodárska oblasť					407,80 €	407,80 €	39,05 €	368,75 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 1.1	1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2023-2030	2,40 €	2,40 €	2,40 €					
	1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2023-2030	1,60 €	1,60 €	1,60 €					
Opat. 1.2	1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2023-2030	3,20 €	3,20 €	3,20 €					
	1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce		zvýšená zamestnanosť obyvateľstva	2023-2030	1,60 €	1,60 €	1,60 €					

Opat. 1.3	1.3.1 Obnova lyžiarskeho vleku v lokalite Smerdžonka	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	vyšší počet turistov v obci	2026-2029	30,00 €	30,00 €	4,50 €	25,50 €				
	1.3.2 Budovanie oddychovej turistickej infraštruktúry na území obce (altánky, lavičky, informačné tabule...)	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	vyšší počet turistov v obci	2023-2026	20,00 €	20,00 €	3,00 €	17,00 €				
Opat. 1.4	1.4.1 Rekonštrukcia miestnej komunikácie "na hornom konci"	2112 - Miestne komunikácie	zabezpečený kvalitný prístup k bytom	2025-2028	70,00 €	70,00 €	10,50 €	59,50 €				
	1.4.2 Rekonštrukcia miestnej komunikácie v lokalite Smerdžonka	2112 - Miestne komunikácie	zabezpečený kvalitný prístup k bytom	2026-2029	15,00 €	15,00 €	2,25 €	12,75 €				
	1.4.3 Výstavba chodníka pre chodcov v lokalite Smerdžonka	2112 - Miestne komunikácie	vyššia bezpečnosť chodcov	2026-2029	40,00 €	40,00 €	6,00 €	34,00 €				
Opat. 1.5	1.5.1 Dobudovanie verejnej kanalizácie a vodovodu		dobudovaná vodovodná a kanalizačná sieť v obci, vrátane ČOV; čistejšie životné prostredie; lepšie zdravie obyvateľov	2023-2024	220,00 €	220,00 €		220,00 €				
Opat. 1.6	1.6.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce		3 podporené partnerské projekty	2023-2030	4,00 €	4,00 €	4,00 €					
II. Sociálna oblasť					2 633,00 €	2 633,00 €	981,00 €	1 652,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

Opat. 2.1	2.1.1 Realizácia komplexného projektu pozemkových úprav v katastri obce		zjednodušené vlastnícke vzťahy k pozemkom	2023-2028	380,00 €	380,00 €	380,00 €					
	2.1.2 Komplexná príprava lokality IBV Nad rybníkom		lokality kompletne pripravená na výstavbu RD	2023-2030	100,00 €	100,00 €	100,00 €					
	2.1.3 Realizácia prípravných prác v záujme vybudovania ďalšej lokality na výstavbu rodinných domov - IBV Ogród		realizované úvodné kroky ohľadom zriadenia ďalšej lokality IBV v obci	2028-2030	20,00 €	20,00 €	20,00 €					
	2.1.4 Prestavba budovy obecného úradu na budovu na bývanie	1122 - Trojbytové a viacbytové budovy	dostupné byty v obci	2028-2030	250,00 €	250,00 €	250,00 €					
Opat. 2.2	2.2.1 Dobudovanie hasičskej zbrojnice	1274 - Ostatné budovy, i.n.	kvalitná budova hasičskej zbrojnice	2023-2024	15,00 €	15,00 €	15,00 €					
	2.2.2 Obnova obecného cintorína - 3. etapa (oprava Domu smútku)	1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít	dôstojné priestory na rozlúčky so zosnulými	2023-2026	20,00 €	20,00 €	3,00 €	17,00 €				
	2.2.3 Výstavba budovy materskej školy	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	MŠ dostupná priamo v obci	2023-2025	700,00 €	700,00 €		700,00 €				

Opat. 2.3	2.3.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP		2 zamestnané osoby	2023-2030	8,00 €	8,00 €	8,00 €					
	2.3.2 Výstavba zariadenia sociálnych služieb (domov sociálnych služieb, zariadenie pre seniorov alebo zariadenie opatrovateľskej služby)	1264 - Nemocničné budovy a zdravotnícke zariadenia	soc. služby dostupné priamo v obci; vyššia zamestnanosť miestnych obyvateľov	2026-2029	800,00 €	800,00 €	120,00 €	680,00 €				
Opat. 2.4	2.4.1 Výstavba multifunkčného ihriska v lokalite IBV Nad rybníkom	2411 - Športové ihriská	verejnosť realizujúca športové aktivity	2023-2026	300,00 €	300,00 €	45,00 €	255,00 €				
Opat. 2.5	2.5.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies		kultúrne a športové podujatia konané na území obce	2023-2030	40,00 €	40,00 €	40,00 €					
III. Environmentálna oblasť					650,00 €	650,00 €	114,50 €	535,50 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 3.1	3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov		skvalitnený systém triedeného zberu, vyššia úroveň vytriedenia odpadov	2024-2025	5,00 €	5,00 €	5,00 €					
	3.1.2 Obstaranie nádob na triedený zber odpadu		vyššia úroveň vytriedenia odpadov; nižšie množstvo odpadu ukladaného na skládky	2025-2026	15,00 €	15,00 €	15,00 €					

Opat. 3.2	3.2.1 Výstavba protipožiarnej nádrže (polosuchého poldra) nad obcou	2152 - Priehrady	vysoká úroveň ochrany obce pred povodňami a požiarmi	2024-2030	400,00 €	400,00 €	60,00 €	340,00 €				
Opat. 3.3	3.3.1 Údržba a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách, výsadba stromov a krov		kvalitnejšia zeleň	2024-2030	30,00 €	30,00 €	4,50 €	25,50 €				
	3.3.2 Realizácia ďalších adaptačných opatrení a opatrení na zvyšovanie biodiverzity v sídelnom prostredí		realizované dodatočné adaptačné opatrenia	2025-2028	20,00 €	20,00 €	3,00 €	17,00 €				
Opat. 3.4	3.4.1 Výstavba fotovoltaických elektrární na strechách obecných budov		vyšší podiel elektrickej energie získanej z OZE	2025-2028	100,00 €	100,00 €	15,00 €	85,00 €				
	3.4.2 Podpora využívania obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie vo verejných budovách a na verejných plochách		nižšia spotreba energie	2024-2030	80,00 €	80,00 €	12,00 €	68,00 €				
Celkom					3 690,80 €	3 690,80 €	1 134,55 €	2 556,25 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad Lechnica, vlastné spracovanie

5.3 Systém hodnotenia a zaradovania projektov do financovania

Dôležitým momentom v procese realizácie PRO bude schvaľovanie financovania jednotlivých projektových zámerov obecným zastupiteľstvom. Pri výbere projektov/aktivít bude preto nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam či už z legislatívneho hľadiska alebo vo vzťahu k rozvoju obce.

Nasledujúca hodnotiacia tabuľka pre výber projektov/aktivít je upravená pre potreby obce. Najvyššiu prioritu (úroveň dôležitosti) majú projekty/aktivity, ktorých realizácia vyplýva priamo z legislatívy a projekty/aktivity, ktoré budú riešiť výrazne naliehavú havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Kategória s vysokou prioritou zahŕňa projekty/aktivity s oporou vo VZN obce, projekty/aktivity Miestnej akčnej skupiny, oblastnej organizácie cestovného ruchu, projekty/aktivity s vydaným právoplatným stavebným povolením (príp. aj projekty/aktivity s ukončeným procesom verejného obstarávania), projekty/aktivity, na ktoré sa dajú získať zdroje z EŠIF a/alebo ich realizácia je zároveň nutná pre rozvoj obce a projekty/aktivity, ktoré majú vysokú podporu u obyvateľstva. Kategória so strednou úrovňou dôležitosti obsahuje tie projekty/aktivity, ktoré majú možnosť byť spolufinancované z európskych štrukturálnych a investičných fondov a/alebo ich realizácia je zároveň vhodná pre rozvoj obce. Kategóriu 4 a 5 predstavujú projekty/aktivity nachádzajúce sa vo fáze úvah (bez spracovania prvotných analýz, projektovej dokumentácie, stavebného povolenia a pod.).

Formulár 10 (F3): Hodnotiacia tabuľka pre výber projektov/aktivít

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovne dôležitosti)	Projekt/Aktivita
1	Najvyššia	a) projekty/aktivity vyplývajúce zo zákona alebo legislatívy EÚ b) projekty/aktivity riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu	1.5.1; 2.1.1; 2.2.3;
2	Vysoká	a) projekty/aktivity s oporou vo VZN obce b) projekty/aktivity s právoplatným stavebným povolením c) projekty/aktivity MAS d) projekty/aktivity OOCR e) projekty/aktivity miestnych rozvojových organizácií f) projekty/aktivity s vysokou podporou obyvateľov g) projekty/aktivity s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty/aktivity, ktorých realizácia je pre rozvoj obce nutná	1.3.2; 1.6.1; 2.1.2; 2.2.1; 2.2.2; 2.3.1; 2.5.1; 3.1.1; 3.2.1; 3.3.1; 3.3.2; 3.4.1; 3.4.2;
3	Stredná	projekty/aktivity s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty/aktivity, ktorých realizácia je pre rozvoj obce vhodná	1.1.2; 1.2.1; 1.2.2; 1.4.1; 1.4.2; 1.4.3; 2.1.3; 2.3.2; 2.4.1;
4	Nízka	projekty/aktivity v štádiu zámerov / úvah	1.1.1; 1.3.1; 2.1.4; 3.1.2;
5	Najnižšia	ostatné	

Zdroj: vlastné spracovanie

Záver

Formulár 11 (Z1): Schválenie PRO

Schválenie PRO	
Dokument	<p><u>Názov dokumentu:</u> Program rozvoja obce Lechnica na roky 2023-2030</p> <p><u>Štruktúra dokumentu:</u> dokument je štruktúrovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, podľa Metodiky tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, vydanej Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, január 2020, Metodiky na spracovanie Programu rozvoja obce, vydanej Inštitútom priestorového plánovania, september 2016 a podľa Metodiky na vypracovanie Programu rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanej Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015.</p>
Spracovanie	<p><u>Forma a obdobie spracovania:</u> spracovanie PRO vykonala obec v partnerstve s externým odborníkom, ktorý koordinoval proces tvorby dokumentu a zabezpečoval dodržiavanie metodických postupov. Dokument bol spracovaný na jar 2023.</p> <p><u>Riadiaci tím:</u> riadiaci tím pozostával z 2 členov a v procese spracovania mal 2 pracovné zasadania.</p> <p><u>Účasť verejnosti a komunikácia s ňou:</u> verejnosť participovala na procese spracovania PRO prostredníctvom prieskumu názorov.</p> <p><u>Autor dokumentu:</u> RNDr. Radomír Babiak, PhD.; www.dokumentypreobce.sk</p> <p><u>Náklady na spracovanie:</u> z rozpočtu obce.</p>
Prerokovanie	<p><u>Prerokovanie v orgánoch samosprávy dňa:</u> .....</p>
Schválenie	<p><u>Návrh na uznesenie zastupiteľstva:</u> „Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program rozvoja obce Lechnica na roky 2023-2030“.</p>

Zdroj: vlastné spracovanie

Prílohy

P1: Zoznam informačných zdrojov použitých v PRO

Inštitút priestorového plánovania (2016): *Stručná metodika spracovania Programu rozvoja obce a Spoločného programu rozvoja obcí*. Bratislava: september 2016.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001

MDVRR (2015): *Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC*. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015, 62 s.

PHRSR Prešovského samosprávneho kraja 2021-2030

MŽP (2018): *Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy*. Bratislava: Ministerstvo životného prostredia, aktualizácia 2018.

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu (2020): *Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja*. Bratislava: január 2020.

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Územný plán obce Lechnica

Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030

Weisová, D., Bernátová, M. (2012): *Strategické plánovanie samosprávy*. Žilina: Municipalia, 2012.

Zákon č. 389/1990 Zb. o obecnom zriadení

Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti

Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Internetové zdroje:

census2011.statistics.sk

datacube.statistics.sk

datacube.statistics.sk/SODB/

<http://cp.atlas.sk>

<http://envirozataze.enviroportal.sk>

<http://uzemia.enviroportal.sk>

<https://gis.nlcsk.org/islhp/#lesnictvo>

statdat.statistics.sk

www.beiss.sk

www.cdb.sk

www.ives.minv.sk/heraldreg

www.maps.google.com

www.minv.sk

www.orsr.sk

www.pamiatky.sk

www.registeruz.sk

www.scitanie.sk

www.statistics.sk

www.zrsr.sk

P2: Zoznam skratiek použitých v PRO

AOTP	Aktívne opatrenia trhu práce	NFP	Nenávratný finančný príspevok
AZE	Alternatívne zdroje energie	NN	Nízke napätie
b.j.	Bytové jednotky	NPR	Národná prírodná rezervácia
BRKO	Biologicky rozložiteľný komunálny odpad	OcÚ	Obecný úrad
CDB	Cestná databanka	o. i.	Okrem iného
CLLD	Community-led Local Development (Miestny rozvoj vedený komunitou)	OOCR	Oblasťná organizácia cestovného ruchu
CR	Cestovný ruch	OZE	Obnoviteľné zdroje energie
ČOV	Čistička odpadových vôd	PA	Povodňová aktivita
DHZ	Dobrovoľný hasičský zbor	PP	Prírodná pamiatka
EAO	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	PR	Prírodná rezervácia
EIB	Európska investičná banka	PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy	PPF	Poľnohospodársky pôdny fond
EZÚS	Európske zoskupenie územnej spolupráce	PSK	Prešovský samosprávny kraj
ha	Hektár	SHR	Samostatne hospodáriaci roľníci
IBV	Individuálna bytová výstavba	SPR	Strategicko-plánovací región
IUI	Integrovaná územná investícia	ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
KURS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
KZAM	Klasifikácia zamestnaní	ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
MAS	Miestna akčná skupina	ÚSES	Územný systém ekologickej stability
MOK	Maloobjemový kontajner	TTP	Trvalé trávne porasty
MRK	Marginalizované rómske komunity	UoZ	Uchádzač o zamestnanie
MSP	Malí a strední podnikatelia	VÚC	Vyšší územný celok
MŽP	Ministerstvo životného prostredia	VZN	Všeobecne záväzné nariadenie

P3: Zoznam máp, tabuliek, grafov, obrázkov a formulárov

Mapy

Mapa 1: Poloha obce Lechnica - širšie vzťahy	3
Mapa 2: Poloha obce Lechnica voči susediacim obciam	4

Tabuľky

Tabuľka 1: Podiel pôdy v katastrálnom území obce Lechnica	12
Tabuľka 2: Vývoj počtu obyvateľov a hustoty obyvateľstva	20
Tabuľka 3: Pohyb obyvateľstva k 31.12. v rokoch 2010 – 2018	21
Tabuľka 4: Veková štruktúra obyvateľstva	22
Tabuľka 5: Prehľad počtu domov k 31.12.2022	24
Tabuľka 6: Prehľad starostov a počtu poslancov 1990 – 2018	29

Grafy

Graf 1: Druhy pozemkov	13
Graf 2: Vývoj počtu obyvateľov	21
Graf 3: Vývoj hustoty obyvateľstva	21
Graf 4: Porovnanie vekových kategórií v roku 2011 a 2018 (k 31.12.)	22

Obrázky

Obrázok 1: Poloha obce v rámci Slovenskej republiky a Prešovského samosprávneho kraja	9
Obrázok 2: Poloha obce v rámci okresu Kežmarok	10
Obrázok 3: Erb a vlajka obce Lechnica	12
Obrázok 4: Kostol sv. Jodoka	25
Obrázok 5: Úvodný list Biblie	27
Obrázok 6: List z knihy Exodus	27
Obrázok 7: Herbár frátra Cypriána z Lechnického kláštora	28
Obrázok 8: Václav Vraný	28
Obrázok 9: Andrej Kuc	29
Obrázok 10: „Pieta“ v kostole sv. Jodoka	29
Obrázok 11: Strategicko-plánovacie regióny (SPR) a územia udržateľného mestského rozvoja (UMR) na území Prešovského kraja, ustanovené v programovom období 2021-2027	39

Formuláre

Formulár 1 (Ú3): Metódy zapojenia verejnosti do spracovania PRO	35
Formulár 2 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov	42
Formulár 3 (P1): Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí	44
Formulár 4 (P2): Zoznam merateľných ukazovateľov v rámci jednotlivých opatrení PRO	49
Formulár 5 (R1): Akčný plán	53
Formulár 6 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania	57
Formulár 7 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia	59
Formulár 8 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica	60
Formulár 9 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PRO	61
Formulár 10 (F3): Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov/aktivít	66
Formulár 11 (Z1): Schválenie PRO	67